Flori de crin

Pavel din Tars

În numărul următor (martie 2009):
Sfintele Scripturi

Revistă de spiritualitate creştină. Anul VIII (serie nouă) nr. 4 (29) decembrie 2008

„Speranţa noastră este mereu în mod esenţial şi speranţă pentru ceilalţi; numai aşa ea este într-adevăr speranţă şi pentru mine. Ca şi creştini noi nu ar trebui niciodată să ne întrebăm numai: cum mă pot mântui pe mine însumi? Ar trebui să ne întrebăm şi: ce anume pot face pentru ca alţii să fie mântuiţi şi să apară şi pentru alţii steaua speranţei? Atunci am făcut maximul şi pentru mântuirea mea personală" (BENEDICTUS PP. XVI; Spe salvi, nr. 48)

Scopul revistei:

Ne însuşim scopul revistei vechi (1932-1936) - redactor fondator pr. prof. Teofil Bălibanu - şi o dorim pe Sfânta Terezia de Pruncul Isus ca patroana şi a acestei noi ediţii, rugându-o să mijlocească pentru noi darurile de care avem nevoie pentru a oferi nutremânt sufletesc tuturor colaboratorilor şi cititorilor.

Ne adresăm în mod special sufletelor tinere, adică acelor persoane cu vârsta între 8 şi 80 de ani, care doresc să crească mereu, ca florile de mai şi, în fiecare zi, acumulează cunoştinţe noi din diferitele domenii ale ştiinţelor. Acestora noi îi vom adăuga ştiinţa iubirii de Dumnezeu şi a iubirii de oameni - cele două aripi ale sufletului cu care, prin cunoaşterea şi trăirea adevărurilor religioase, putem urca spre Cer şi spre propria noastră împlinire. Constatăm că oamenii acestui început de mileniu nu mai suportă să fie stăpâniţi, dar au o mare sete de a fi iubiţi. Din buchetul "flori de crin" va iradia iubirea Dumnezeului părinţilor noştri, Cel care la Bethleem S-a coborât în istorie ca o realitate şi rămâne pururi în istorie, ca posibilitate ontologică pentru îndumnezeirea omului şi transfigurarea creaţiei (pr.R.P.).

Cuprinsul

Editorial	ROMUL POP	„12+1"	3
Teologie	PAPA BENEDICT AL XVI-LEA	Pavel din Tars	4
	ADRIANO AESSI	Sfântul Pavel -servitorul tuturor pentru Evanghelie	9
Memoria activă	STIRBAN MARCEL	Câteva fişe individuale ale episcopilor greco-catolici, făcute de organele de informare.	10
	MARIUS CUTEANU	Oameni şi locuri din Sălajul interbelic	14
Sinaxar	Lumea catolica		
		Părinţii Sfintei Tereza de Lisieux: însoţitorii noştri pe calea vieţii	18
Amvon	GHEORGHE ŢURCAŞ	Duminica Înfricoşătoarei Judecaţi	19
	FLORIN MUREŞAN	Duminica Samarinencei	21
	JOHN JAY HUGHES	Predică la înmormântare	23
Lumea în care trăim	VIOREL VARGA	Sfinţire inaugurală a bisericii greco-catolice din Jibou	26
	CRISTIAN BORZ	Trei episcopi prezenţi la sfinţirea Bisericii din Plopiş	27
	IOAN ŞANTA	Discurs la sfinţirea bisericii din Plopiş	28
	VALER PĂRĂU	Simpozion - Simion Bărnuţiu la Zalău	29
	VALER PĂRĂU	Simpozion: 60 de ani de la desfiinţarea B.R.U.	30
Debut		Psalmii	31

Apare trimestrial cu binecuvântarea **P.S. Episcop Dr. VIRGIL BERCEA** (ca supliment al revistei eparhiale VESTITORUL, ISSN 1454-8526) editată de **VICARIATUL SILVANIEI –** Vicar foraneu GHEORGHE ŢURCAŞ. Redacţia:Şimleu Silvaniei, Str. Libertăţii, bl. L40, sc.C,ap. 12 (pr. Cristian Borz)
e-mail: floridecrin@yahoo.com

Redactor fondator a noii serii: Pr. Romul Pop

Redactor şef: Preot CRISTIAN BORZ (0260-678956; 0740-696187) prcristianborz@yahoo.it

Redactori: Protopop de Zalău – VALER V.PĂRĂU (661795; 0740068880; parvaler@yahoo.it); Protopop de Supur- SIMION MĂRIEŞ (622223; 0740688149); ing. TEODOR-REMULUS POCOLA (0741-091253)

Poşta redacţiei: Costul revistelor primite cu taxă ramburs sau plata abonamentului Vă rugăm să le depuneţi în contul bancar al Protopopiatului Greco-Catolic, Şimleu-Silvaniei, **RO49RZBR0000060003923258 Raiffesen Bank**.

Pentru **abonamente** (10 RON pe an) comunicaţi cu Pr. Nicolae Bodea (0260/674038; 0766472139)

TIPĂRIT LA: Tipografia *ANVIORI* Baia Sprie, tel: 0262-260 916

EDITORIAL

„12+1”

Cei 12 (Petru, Andrei, Iacob, Ioan, Filip, Bartolomeu, Matei, Toma, Iacob Alfeu, Simon Zelotul, Iuda Tadeu şi Matia cel ales in locul lui Iuda Iscarioteanul) precum şi Pavel, iluminatul din drumul Damascului, sunt numiţi Apostoli ai lui Iisus Cristos. În sfintele texte ale Noului Testament, cuvântul este scris pe greceşte „apostolos” şi se traduce româneşte „trimis”.

I. Primul care poartă acest nume este *Apostolul Ceresc, Iisus Cristos, „pe Care Tatăl L-a sfinţit şi L-a trimis în lume”* (Ioan 10,36) şi Căruia I S-a dat *„toată puterea în cer şi pe pământ”* (Matei 28,18). Luând trup omenesc din trupul de crin neprihănit al Fecioarei din Nazaret, a vieţuit 33 de ani între oameni, ca pildă şi model al desăvârşitei purităţi, învăţându-i să facă voia Creatorului şi încununându-şi misiunea de „trimis” prin suprema Jertfă a propriei vieţi pământeşti pe Crucea Golgotei şi prin glorioasa Înviere. Prin Jertfa de împăcare a creaturii cu Ziditorul, El este nu numai „Împăratul şi Învăţătorul”, ci şi *„Apostolul şi Arhiereul mărturisirii noastre”* (Evrei 3,1).

II. Din această întreită a Lui putere, Iisus a împărtăşit şi celor 12 persoane, chemate mai întâi individual şi, apoi, alese, pe care Le-a numit *Apostolii Săi (*Luca 6,13). Pe aceştia i-a format treptat în „şcoala” Sa şi le-a dat, de la început, şi unele harisme, sau puteri spirituale (Matei 10,8), cu care să lucreze şi care au sporit la Cincizecime.

Pe aceştia Cristos Arhiereul i-a sfinţit (Ioan 17,17) şi i-a hirotonit în ziua Învierii, prin suflarea Spiritului Sfânt asupra lor, dându-le, din apostolia şi preoţia Lui, şi puterea de a ierta păcatele (cf. Ioan 20, 21-23). Cu aceste puteri i-a trimis să propovăduiască Evanghelie şi să boteze toate popoarele (cf. Matei 28, 18-20), El fiind pururea cu ei, şi le-a dat poruncă să oficieze Sfintele Sacramente mântuitoare (cf. Matei 28,19; Luca 22,19; Fapte 6,6; 14,23; 20,28).

Celor 12 Iisus le-a adăugat, prin intervenţia Sa directa (Faptele Apostolilor 9,5-6) pe rabinul Saul, devenit, prin mandat divin, Pavel, apostolul neamurilor (cf. Romani 11,13; II Timotei 1,11). Numai aceştia (nu toţi oamenii cărora Iisus sau Apostolii le-au vestit evanghelia, au primit-o şi s-au botezat), numai cei 12+1 au primit puterea de a întemeia şi organiza Biserici şi comunităţi pretutindeni, „hirotonindu-le” diaconi, preoţi şi episcopi (cf. Fapte 6,6; 14,23; I Timotei 4,14; Tit 1,5). Şi tot numai ei (ca cei care aveau plenitudinea harului şi a harismelor), aveau dreptul şi puterea de *„a da Spiritul Sfânt”* celor botezaţi (Fapte 8,17; 19,6), precum si de a transmite harul preoţesc al apostoliei, de la Cristos, urmaşilor lor în har, episcopilor; de aceea preoţia, în Biserica Catolica şi Biserica Ortodoxă, se numeşte „de succesiune apostolică”.

III. În consecinţă, *urmaşii* celor 12+1 (atestati biblic în trei trepte sacerdotale: episcopi - Tit 1,7; preoţi - I Timotei 5,17; diaconi - I Tim. 3,8), începând cu cei contemporani Sfinţilor Apostoli (Timotei în Efes, Tit în Creta ş.a), şi până la episcopii contemporani cu noi, şi toţi cei care vor urma până la sfârşitul veacurilor, sunt „trimişii” lui Iisus în lume, pentru a călăuzi sufletele spre El.

Ieri şi azi şi mâine, sufletul creştin suspină: „Dorim, voim, cerem ca preoţii noştri să fie puternici mijlocitori între noi păcătoşii şi tronul milostivirilor cereşti, să rupă toate legăturile şi vasalităţile cu veacul păgân, să fie, iar şi iar, soldaţi aspri ai idealului creştin, cel neprimitor de târguială! Ne trebuie grozav, azi mai mult ca oricând, înţelepciunea lor, cumpătul lor aducător de pace, sfinţenia lor şi puterea lor făcătoare de minuni!”(Gala Galaction, Ziua Domnului).

De aceea, *Florile de Crin* reinvie pentru inima cititorilor săi fideli pilduitorul chip al sfântului apostol Pavel din Tars, evocat chiar într-un document papal. Să ne fie de folos, adăugând zilnic citirea unui capitol din cele 14 Epistole pauline cuprinse în canonul Noului Testament, adresate oarecând creştinilor din: Roma, Corint, Galatia, Efes, Filipi, Colose, Tesalonic, „trimişilor ” săi Timotei, Tit şi Filimon, precum şi evreilor încreştinaţi în acel timp apostolic, Epistole al căror text este atât de actual de parcă ne este destinat celor de la început de mileniu trei.

Zalău, 9 noiembrie 2008 **Preot Vasile Romul Pop**

TEOLOGIE

Pavel din Tars

Cateheza papei Benedict al XVI-lea

Dragi fraţi şi surori,

Am încheiat reflecţiile noastre asupra celor doisprezece apostoli aleşi în mod direct de către Isus de-a lungul vieţii sale pământeşti. Astăzi începem să alăturăm figurile altor personaje importante ale Bisericii primare. Şi ele şi-au dăruit viaţa pentru Domnul. Este vorba despre bărbaţi şi chiar femei, care, după cum scrie Luca în *Faptele Apostolilor*, "şi-au închinat viaţa pentru numele Domnului nostru Isus Cristos" (*Fap* 15,26).

Primul dintre aceştia, chemat de Domnul însuşi, de către Cel Înviat, pentru a fi şi el un adevărat apostol, este fără îndoială *Pavel din Tars*. El străluceşte ca stea de primă însemnătate în istoria Bisericii, şi nu numai a celei de la începuturi. Sfântul Ioan Crizostomul îl exaltă ca personaj superior chiar şi multor îngeri şi arhangheli (cf. *Panegiric* 7,3). Dante Alighieri în *Divina Comedie*, inspirându-se din relatarea lui Luca în *Faptele Apostolilor* (cf. 9,15), îl defineşte pur şi simplu "vas ales", ceea ce înseamnă: instrument ales dinainte de Dumnezeu. Alţii l-au numit "al treisprezecelea apostol" - şi într-adevăr el insistă mult asupra faptului că este un adevărat apostol, fiind chemat de către Cel Înviat -, sau chiar de-a dreptul "primul după Unicul". Sigur, după Isus, el este personajul de la începuturi despre care avem cele mai multe informaţii. De fapt, avem nu numai relatarea pe care ne-o face Luca în *Faptele Apostolilor*, ci şi un grup de *Scrisori* care provin direct din mâna sa şi care ne fac cunoscută personalitatea şi gândirea sa fără intermediari. Luca ne informează că numele său originar era Saul (cf. *Fap* 7,58; 8,1 ş.u.), la fel ca în ebraică (cf. *Fap* 9,14.17; 22,7.13; 26,14) la fel ca şi regele Saul (cf. *Fap* 13,21), şi era un iudeu din diaspora, oraşul Tars fiind situat între Anatolia şi Siria. De la o vârstă fragedă a mers la Ierusalim pentru a studia profund legea mozaică la şcoala marelui rabin Gamaliel (cf. *Fap* 22,3). Învăţase chiar şi o meserie manuală destul de grea, croitul corturilor (cf. *Fap* 18,3), care ulterior i-a permis să se întreţină singur fără a împovăra Bisericile (cfr. *Fap* 20,34; *1Cor* 4,12; *2Cor* 12,13-14).

Pentru el a fost decisivă cunoaşterea comunităţii acelora care se recunoşteau drept ucenici ai lui Isus. De la ei a ajuns să cunoască o nouă credinţă, - un nou "drum", după cum se spunea - care punea în centru nu atât Legea lui Dumnezeu, cât mai degrabă persoana lui Isus, răstignit şi înviat, de care depindea iertarea păcatelor. Ca şi iudeu zelos, el considera acest mesaj drept inacceptabil, ba chiar scandalos, şi s-a simţit de aceea dator să-i persecute pe ucenicii lui Cristos chiar şi în afara Ierusalimului. Tocmai în drumul spre Damasc, la începutul anilor 30, Saul, după cum el însuşi mărturiseşte, a fost "cucerit de Cristos" (*Fil* 3,12). În timp ce Luca povesteşte faptul cu abundenţă de detalii, - cum l-a atins lumina Celui Înviat şi a schimbat în mod fundamental întreaga sa viaţă - el, în scrisorile sale, merge direct la esenţial şi vorbeşte nu doar despre viziune (cf. *1Cor* 9,1), ci de iluminare (cf. *2Cor* 4,6) şi mai ales de revelare şi de chemare la întâlnirea cu cel Înviat (cf. *Gal* 1,15-16). De fapt, se va numi în mod explicit "apostol prin chemare" (cf. *Rom* 1,1; *1Cor* 1,1) sau "apostol din voinţa lui Dumnezeu" (*2Cor* 1,1; *Ef* 1,1; *Col* 1,1), pentru a sublinia că această convertire a sa nu era rezultatul unei maturităţi mentale, al reflecţiilor, ci rodul unei intervenţii divine, al unui neaşteptat dar dumnezeiesc. Începând cu acel moment, tot ceea ce mai înainte însemna pentru el o valoare devine în mod paradoxal, după cum el însuşi spune, pierdere şi gunoi (cf. *Fil* 3,7-10). Şi din acel moment toate energiile sale au fost puse în slujba exclusivă a lui Isus Cristos şi a evangheliei sale. De acum existenţa sa va fi aceea a unui apostol doritor să "se facă totul pentru toţi" (*1Cor* 9,22) fără rezerve.

De aici rezultă pentru noi o lecţie foarte importantă: ceea ce contează este să-l punem în centrul vieţii noastre pe Isus Cristos, astfel încât identitatea noastră să fie marcată în mod fundamental de întâlnirea, de unirea cu Cristos şi cu cuvântul său. La lumina sa orice altă valoare este redobândită şi totodată purificată de eventualele mizerii. O altă lecţie importantă oferită de Pavel este spiritul universal care caracterizează apostolatul său. Simţind urgenţa

problemei accesului neamurilor, adică al păgânilor, la Dumnezeu, care în Isus Cristos răstignit şi înviat oferă mântuirea tuturor oamenilor fără excepţie, s-a oferit pe el însuşi vestirii acestei evanghelii, cu adevărat "veste bună", adică anunţării harului destinat să îl împace pe om cu Dumnezeu, cu sine însuşi şi cu ceilalţi. Din primul moment el a înţeles că aceasta este o realitate care nu privea doar pe iudei sau un anumit grup de oameni, dar avea o valoare universală şi îi privea pe toţi, pentru că Dumnezeu este Dumnezeul tuturor oamenilor. Punctul de plecare al călătoriilor sale a fost Biserica din Antiohia Siriei, unde pentru prima dată evanghelia este vestită grecilor şi unde apare şi numele de "creştini" (cf. *Fap* 11,20.26), adică cei care cred în Cristos. De aici el a plecat mai întâi spre Cipru şi apoi în mai multe rânduri spre regiuni din Asia Mică (Pisidia, Licaonia, Galaţia), apoi spre cele din Europa (Macedonia, Grecia). Cele mai însemnate au fost oraşele Efes, Filipi, Tesalonic, Corint, fără a uita bineînţeles Berea, Atena şi Milet.

În apostolatul lui Pavel nu lipsesc dificultăţile, pe care el le-a înfruntat plin de curaj din iubire faţă de Cristos. El însuşi amintea că a lucrat "în eforturi... în închisori... în bătăi... deseori în pericol de moarte... de trei ori am fost bătut cu vergile, o dată am fost bătut cu pietre, de trei am naufragiat...; deseori în călătorii, pericole pe râuri, pericole din partea tâlharilor, pericole din partea conaţionalilor, pericole din partea păgânilor, pericole în cetate, pericole în pustiu, pericole pe mare, pericole printre fraţii mincinoşi; în muncă şi în trudă, deseori în privegheri, în foame şi sete, adesea în posturi, în frig şi fără haine; şi pe lângă toate acestea, preocuparea mea de fiecare zi, grija pentru toate Bisericile" (*2Cor* 11,23-28). Dintr-un fragment al Scrisorii către Romani (cf. 15,24-28) reiese hotărârea sa de a ajunge până în Spania, la extremităţile Occidentului, pentru a vesti evanghelia peste tot, până la hotarele pământului cunoscut atunci. Cum să nu admirăm un astfel de om? Cum să nu-i mulţumim lui Dumnezeu pentru că ne-a dat un apostol de această statură? Este clar că nu ar fi fost posibil să înfrunte situaţii atât de grele şi uneori disperate, dacă nu ar fi fost susţinut de o motivaţie de valoarea absolută, în faţa căreia nici o limită nu putea să rămână de nedepăşit. Pentru Pavel, această motivaţie, o ştim, este Isus Cristos, despre care el scrie: "Iubirea lui Cristos ne constrânge... pentru ca cei care trăiesc să nu mai trăiască pentru ei înşişi, ci pentru acela care a murit şi a înviat pentru ei" (*2Cor* 5,14-15), pentru noi, pentru toţi.

De fapt, apostolul va da suprema mărturie a sângelui în timpul împăratului Nero la Roma, unde păstrăm şi venerăm rămăşiţele sale pământeşti. Iată ce a scris despre el Clement Romanul, predecesorul meu pe acest scaun apostolic în ultimii ani ai secolului I: "Din gelozie şi ură Pavel a fost obligat să ne arate cum se dobândeşte premiul răbdării... După ce a predicat dreptatea întregii lumi, şi după ce a ajuns până la hotarele cele mai îndepărtate ale Occidentului, primeşte martiriul în faţa conducătorilor; astfel a plecat din această lume şi a ajuns în locul sfânt, devenit prin aceasta cel mai mare model al perseverenţei" (*Către Corinteni* 5). Domnul să ne ajute să punem în practică îndemnul lăsat nouă de apostol în scrisorile sale: "Fiţi imitatorii mei, aşa cum eu sunt al lui Cristos" (*1Cor* 11,1).

Pavel - centralitatea lui Isus Cristos

Dragi fraţi şi surori,

În cateheza precedentă, acum două săptămâni, am încercat să trasez liniile esenţiale ale biografiei apostolului Paul. Am văzut astfel cum întâlnirea cu Cristos pe drumul Damascului i-a răsturnat pur şi simplu viaţa. Cristos devine raţiunea sa de a exista şi motivul profund al întregii sale munci apostolice. În scrisorile sale, după numele lui Dumnezeu, care apare de mai bine de 500 de ori, numele care este menţionat mai des este cel al lui Cristos (de 380 de ori). Este prin urmare important să ne dăm seama cât de mult poate să pătrundă Isus Cristos în viaţa unui om şi prin urmare şi în viaţa noastră. În realitate, Isus Cristos este culmea istoriei mântuirii şi de aceea adevăratul criteriu chiar şi în dialogul cu celelalte religii.

Privind la Pavel, am putea să formulăm întrebarea de fond astfel: cum se realizează întâlnirea unei fiinţe umane cu Cristos? Şi în ce constă relaţia care derivă de aici? Răspunsul dat de Pavel poate fi înţeles în două momente. În primul rând, Pavel ne ajută să înţelegem valoarea absolut fundamentală şi de neînlocuit a credinţei. Iată ce scrie în *Scrisoarea către Romani*: "Căci noi credem că omul este justificat prin credinţă, fără faptele Legii"

(3,28). Şi de asemenea în *Scrisoarea către Galateni*: "Omul nu este justificat prin faptele Legii, ci doar prin credinţa în Isus Cristos; de aceea am crezut şi noi în Isus Cristos ca să fim justificaţi prin credinţa în Cristos, şi nu prin faptele Legii, pentru că nimeni nu va fi justificat prin faptele Legii" (2,16). "A fi justificaţi" înseamnă a fi făcuţi drepţi, adică a fi primiţi de către dreptatea milostivă a lui Dumnezeu, şi a intra în comuniune cu el şi, prin urmare, a putea stabili o relaţie mult mai autentică cu toţii fraţii noştri: şi aceasta pe baza unei depline iertări a păcatelor noastre. Deci Pavel spune cu toată claritatea că această condiţie de viaţă nu depinde de eventualele noastre fapte bune, ci de harul lui Dumnezeu: "Suntem justificaţi în mod gratuit de harul lui, prin răscumpărarea în Cristos Isus" (*Rom* 3,24).

Cu aceste cuvinte sfântul Pavel exprimă conţinutul fundamental al convertirii sale, noua orientare a vieţii sale izvorâtă din întâlnirea sa cu Cristos cel înviat. Pavel, înainte de convertire, nu era un om ce trăia departe de Dumnezeu şi de Legea sa. Dimpotrivă, era un om care observa Legea şi o făcea chiar până la fanatism. În lumina întâlnirii cu Cristos a înţeles însă, că prin aceasta a încercat să se construiască pe sine însuşi, propria dreptate, şi că, având toată această dreptate a trăit pentru sine însuşi. Şi-a dat seama că o nouă orientare a vieţii sale era absolut necesară. Şi această nouă orientare o găsim exprimată cu propriile cuvinte: "Această viaţă pe care o trăiesc acum, o trăiesc prin credinţa în Fiul lui Dumnezeu, care m-a iubit şi s-a dat pentru mine" (*Gal* 2,20). Pavel, aşadar, nu mai trăieşte pentru sine, pentru propria sa dreptate. Trăieşte pentru Cristos şi cu Cristos: dându-se pe sine însuşi, nemaicăutând şi nemaiconstruindu-se pe sine însuşi. Aceasta este noua dreptate, noua orientare dată nouă de Domnul, dăruită nouă prin credinţă. În faţa crucii lui Cristos, expresie extremă a dăruirii sale de sine, nu mai este nimeni care să se poată lăuda pe sine, propria dreptate făcută de sine însuşi, pentru sine! În alt loc Pavel, amintind de Ieremia, explică acest gând scriind: "Cine se laudă în Domnul să se laude" (*1Cor* 1,31 = *Ier* 9,22); sau: "În ce mă priveşte, departe de mine gândul de a mă lăuda cu altceva decât în crucea Domnului nostru Isus Cristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, iar eu pentru lume" (*Gal* 6,14).

Reflectând la ceea ce vrea să însemne îndreptăţirea nu prin fapte, ci prin credinţă, ajungem astfel la al doilea lucru care defineşte identitatea creştină descrisă de sfântul Pavel în propria viaţă. Identitate creştină care este formată din două elemente: acest a nu se căuta pe sine, ci a se primi de la Cristos şi a se dărui pe sine cu Cristos, şi astfel a participa în mod personal la evenimentul lui Cristos însuşi, până la a se cufunda în el şi a împărţi cu el atât moartea sa cât şi viaţa sa. Este ceea ce Pavel scrie în *Scrisoarea către Romani*: "Am fost botezaţi în moartea lui... am fost înmormântaţi împreună cu el... am fost împreună sădiţi cu el... Tot aşa şi voi, consideraţi că sunteţi morţi pentru păcat, dar vii pentru Dumnezeu în Cristos Isus" (*Rom* 6,3.4.5.11) Tocmai această ultimă expresie este semnificativă: pentru Pavel, de fapt, nu este suficient să spunem că creştinii sunt botezaţi sau credincioşi; pentru el este mai important să spunem că ei sunt "în Cristos Isus" (cf. şi *Rom* 8,1.2.39; 12,5; 16,3.7.10; *1Cor* 1,2.3, etc). În alte situaţii el inversează termenii şi scrie că "Isus este în noi/voi" (*Rom* 8,10; *2Cor* 13,5) sau "în mine" (*Gal* 2,20). Această întrepătrundere dintre Cristos şi creştin, caracteristică învăţăturii lui Pavel, completează discursul său despre credinţă. Credinţa, într-adevăr, deşi ne uneşte în mod intim cu Cristos, marchează totodată distincţia dintre noi şi el. Dar, conform gândirii lui Pavel, viaţa creştinului are şi o componentă pe care am putea să o numim "mistică", întrucât comportă o contopire a noastră cu Cristos şi a lui Cristos cu noi. În acest sens, apostolul ajunge chiar să califice suferinţele noastre ca şi «suferinţe ale lui Cristos în noi» (*2Cor* 1,5), astfel încât noi "pretutindeni purtăm în trupul nostru moartea lui Isus ca să se arate şi viaţa lui Isus în trupul nostru" (*2Cor* 4,10).

Toate acestea trebuie să le realizăm în viaţa noastră zilnică urmând exemplul lui Pavel care a trăit mereu cu această profundă respiraţie spirituală. Pe de o parte, credinţa trebuie să ne menţină într-o constantă atitudine de umilinţă în faţa lui Dumnezeu, ba chiar de adoraţie şi laudă. De fapt, ceea ce suntem noi ca şi creştini se datorează doar lui şi harului său. Întrucât nimic şi nimeni nu-i poate lua locul, trebuie aşadar ca la nimic

altceva şi nimănui altul să nu dăm omagiul pe care i-l datorăm lui. Nici un idol nu trebuie să contamineze universul nostru spiritual, altfel, în loc să ne bucurăm de libertatea dobândită vom cădea din nou într-o nouă formă umilitoare de sclavie. Pe de altă parte, apartenenţa noastră radicală la Cristos şi faptul că "suntem în el" trebuie să ne cufunde într-o atitudine de totală încredere şi imensă bucurie. În definitiv, trebuie să exclamăm cu sfântul Pavel: "Dacă Dumnezeu este cu noi, cine va fi împotriva noastră?" (*Rom* 8,31). Şi răspunsul este că nimic şi nimeni "nu va putea să ne despartă vreodată de iubirea lui Dumnezeu care este în Cristos Isus, Domnul nostru" (*Rom* 8,39). Viaţa noastră creştină, prin urmare, este clădită pe roca cea mai stabilă şi sigură pe care ne-am putea-o imagina. Şi din ea ne luăm toată vitalitatea, aşa cum scrie chiar apostolul: "Toate le pot în acela care mă întăreşte" (*Fil* 4,13).

Să înfruntăm de aceea existenţa noastră, cu bucuriile şi durerile ei, susţinuţi de aceste măreţe sentimente pe care Paul ni le oferă. Experimentându-le vom putea să înţelegem cât de adevărat este ceea ce însuşi apostolul scrie: "Ştiu în cine am crezut şi în cine mi-am pus încrederea şi sunt convins că el are puterea să păstreze bunul încredinţat până în ziua aceea", adică până în ziua definitivă (*2Tim* 1,12) a întâlnirii noastre cu Cristos Judecătorul, Salvatorul lumii şi al nostru.

Paul şi Spiritul

Dragi fraţi şi surori,

Şi astăzi, la fel ca în cele două cateheze precedente, ne întoarcem la sfântul Pavel şi la gândirea sa. Ne aflăm în faţa unui gigant nu doar cât priveşte apostolatul concret, ci şi cât priveşte doctrina teologică, de o profunzime şi capacitate stimulantă cu totul aparte.

După ce am meditat data trecută la ceea ce Pavel a scris privind locul central pe care Isus Cristos îl ocupă în viaţa noastră de credinţă, astăzi vedem ceea ce ne spune despre Spiritul Sfânt şi prezenţa sa în noi, întrucât şi în această privinţă apostolul are să ne înveţe ceva de o mare importanţă.

Ştim ceea ce sfântul Luca ne spune despre Spiritul Sfânt în *Faptele Apostolilor*, relatând evenimentul Rusaliilor. Spiritul Rusaliilor aduce cu sine un elan plin de putere în asumarea datoriei misionare pentru mărturisirea evangheliei pe străzile lumii. De fapt, *Cartea Faptele Apostolilor* relatează o întreagă serie de misiuni înfăptuite de apostoli, mai întâi în Samaria, de-a lungul coastei Palestinei, apoi spre Siria. Sunt amintite mai ales cele trei călătorii misionare făcute de Pavel, după cum deja am precizat într-o întâlnire anterioară din ziua de miercuri. Însă sfântul Pavell în scrisorile sale ne vorbeşte despre Spirit şi într-o altă perspectivă. El nu se rezumă la a ilustra doar dimensiunea dinamică şi operativă a celei de-a treia persoane a Preasfintei Treimi, dar analizează şi prezenţa ei în viaţa creştinului, a cărui identitate este marcată de această prezenţă. Cu alte cuvinte, Pavell reflectează asupra Spiritului arătându-i influenţa nu doar asupra *acţiunii* creştinului, ci şi asupra *fiinţei* sale. De fapt este tocmai el cel care a spus că Duhul lui Dumnezeu locuieşte în noi (cf. *Rom* 8,9; *1Cor* 3,16) şi că "Dumnezeu l-a trimis pe Duhul Fiului său în inimile noastre" (*Gal* 4,6). Pentru Pavel aşadar Spiritul ne pătrunde până în cele mai intime profunzimi ale persoanei noastre. În această privinţă, iată unele dintre cuvintele sale de o importanţă mai semnificativă: "Legea Spiritului vieţii în Cristos Isus te-a eliberat de legea păcatului şi a morţii... Voi nu aţi primit un Spirit de sclavie, ca să vă fie din nou teamă, ci aţi primit Spiritul înfierii prin care strigăm: Abba, Tată!" (*Rom* 8,2.15), întrucât suntem fii, putem spune "Tată" lui Dumnezeu. Se observă cu claritate aşadar că, încă înainte de a acţiona, creştinul posedă deja o interioritate bogată şi fecundă, dăruită lui în sacramentele Botezului şi al Mirului, o interioritate care îl aşază într-un obiectiv şi original raport de filiaţie faţă de Dumnezeu. Iată marea noastră demnitate: aceea de a fi nu doar imagine, dar fii ai lui Dumnezeu. Şi acest adevăr este o invitaţie la a trăi filiaţiunea noastră, o invitaţie la a fi mereu mai conştienţi că suntem fii adoptivi în marea familie a lui Dumnezeu. Este o invitaţie de a transforma acest dar obiectiv într-o realitate subiectivă, determinantă pentru gândirea noastră, pentru acţiunea noastră, pentru fiinţa noastră. Dumnezeu ne consideră fiii săi, după ce ne-a ridicat la o demnitate asemănătoare, chiar dacă nu egală, cu a lui Isus însuşi, unicul adevărat Fiu în sens deplin. În el ne este dăruită, sau restituită, condiţia filială şi libertatea încrezătoare în relaţia cu Tatăl.

Descoperim astfel că pentru creştin Spiritul nu mai este doar "Spiritul lui Dumnezeu", după cum se spune în mod obişnuit în Vechiul Testament şi se repetă în limbajul creştin (cf. *Gen* 41,38; *Ex* 31,3; *1Cor* 2,11.12; *Fil* 3,3 etc.). Şi de asemenea nu mai este nici numai un "Spirit Sfânt" înţeles în mod generic, după modul de exprimare propriu Vechiului Testament (cf. *Is* 63,10.11; *Ps* 51,13), şi acela propriu iudaismului însuşi în scrierile sale (Qumran, tradiţia rabinică). Specificului credinţei creştine, de fapt, îi aparţine mărturisirea unei împărtăşiri originale a acestui Spirit din partea Domnului înviat, care a devenit el însuşi "Spirit dătător de viaţă (vivificant)" (*1Cor* 15,45). Tocmai de aceea sfântul Pavel vorbeşte în mod direct despre "Spiritul lui Cristos" (*Rom* 8,9), despre "Spiritul Fiului" (*Gal* 4,6) şi despre "Spiritul lui Isus Cristos" (*Fil* 1,19). Este ca şi cum ar vrea să spună că nu doar Dumnezeu Tatăl este vizibil în Fiul (cf. *In* 14,9), dar că şi Spiritul lui Dumnezeu se arată în viaţa şi în acţiunea Domnului răstignit şi înviat!

Paul ne învaţă şi un alt lucru important: el spune că nu există adevărată rugăciune fără prezenţa Duhului în noi. El scrie de fapt: "Spiritul vine în ajutorul slăbiciunii noastre pentru că nu ştim ce să cerem în rugăciune aşa cum se cuvine, dar Spiritul însuşi intervine pentru noi cu suspine negrăite. Însă cel care cercetează inimile ştie care este dorinţa Spiritului; adică intervine în favoarea sfinţilor după voinţa lui Dumnezeu. De fapt, ştim că el le îndreaptă toate spre binele celor care îl iubesc pe Dumnezeu, adică al celor care sunt chemaţi după planul lui" (*Rom* 8,26-27). Este ca şi cum ar spune că Spiritul Sfânt, adică Spiritul Tatălui şi al Fiului, este de acum ca şi sufletul sufletului nostru, de unde înalţă fără încetare spre Dumnezeu un suflu de rugăciune despre care nici măcar nu putem să vorbim. Spiritul, de fapt, mereu veghind în noi, suplineşte lipsurile noastre şi oferă Tatălui adoraţia noastră, împreună cu aspiraţiile noastre cele mai profunde. În mod firesc aceasta cere un mare grad de comuniune vitală cu Spiritul. Este o invitaţie la a fi mereu mai disponibili, mai atenţi la această prezenţă a Spiritului în noi, o invitaţie la a o transforma în rugăciune, la a simţi această prezenţă şi a învăţa astfel să ne rugăm, să vorbim cu Tatăl ca şi fii în Spiritul Sfânt.

Există încă un aspect propriu Spiritului pe care ni-l arată sfântul Pavel: este legătura sa cu iubirea. Astfel apostolul scrie: "Speranţa nu înşeală, pentru că iubirea lui Dumnezeu a fost revărsată în inimile noastre prin Spiritul Sfânt care ne-a fost dat" (*Rom* 5,5). În scrisoarea mea enciclică "*Deus caritas est*" citam o frază foarte elocventă a sfântului Augustin: "Dacă vezi iubirea, vezi Treimea" (nr. 19), şi continuam explicând: "Spiritul, de fapt, este acea putere interioară care armonizează inimile [credincioşilor] cu inima lui Cristos şi le mişcă pentru a-i iubi pe fraţi aşa cum i-a iubit el" (*ibid.*). Spiritul ne cufundă în însuşi ritmul vieţii divine, care este viaţă de iubire, făcându-ne părtaşi în mod personal la legăturile ce există între Tatăl şi Fiul. Nu este fără importanţă faptul că Pavel, când enumără diferitele roade ale Spiritului pune pe primul loc iubirea: "Roadele Spiritului sunt iubirea, bucuria, pacea etc." (*Gal* 5,22). Şi, întrucât iubirea prin definiţie uneşte, aceasta înseamnă înainte de toate că Spiritul este creator de comuniune în interiorul comunităţii creştine, aşa cum spunem la începutul sfintei Liturghii folosind expresia sfântului Pavel: "Comuniunea Spiritului Sfânt [adică aceea care este înfăptuită de el] să fie cu voi toţi" (*2Cor* 13,13). Pe de altă parte este la fel de adevărat şi că Spiritul ne stimulează să stabilim legături de caritate cu toţi oamenii. Astfel încât, atunci când noi iubim facem loc Spiritului, îi permitem să se exprime în plinătatea sa. Se înţelege astfel de ce Pavel alătură în aceeaşi pagină a Scrisorii către Romani cele două îndemnuri: "Fiţi înflăcăraţi în Spirit" şi: "Nu întoarceţi nimănui răul pentru rău" (*Rom* 12,11.17).

În încheiere putem preciza că Spiritul în gândirea sfântului Pavel este o arvună generoasă dată nouă de Dumnezeu însuşi ca şi anticipare şi totodată garanţie a moştenirii noastre viitoare (cf. *2Cor* 1,22; 5,5; *Ef* 1,13-14). Învăţăm astfel de la Pavel că acţiunea Spiritului orientează viaţa noastră spre marile valori ale iubirii, ale bucuriei, ale comuniunii şi ale speranţei. Este datoria noastră aceea de a-l experimenta în fiecare zi, urmând îndemnurile interioare ale Spiritului, ajutaţi fiind pentru a discerne de lumina călăuzitoare a apostolului.

Papa Benedict al XVI-lea

TEOLOGIE

Sfântul Pavel

- servitorul tuturor pentru Evanghelie -

„Căci, deşi sunt liber faţă de toţi, m-am făcut sclavul tuturor ca să-i câştig pe cât mai mulţi." *(1 Cor 9,19)*

"Evanghelia predicată de mine nu este după om: nici n-am primit-o, nici n-am învăţat-o de la vreun om, ci am primit-o prin revelaţia lui Isus Cristos." *(cf. Gal 1,11-12)*

„Iar cuvântul meu şi predica mea n-au constat în discursuri convingătoare ale înţelepciunii omeneşti, ci în adeverirea Spiritului şi a puterii, astfel încât credinţa voastră să fie bazată nu pe înţelepciunea oamenilor, ci pe puterea lui Dumnezeu." *(cf. 1 Cor 2,4-5)*

"Ne-am purtat cu simplitate şi cu sinceritate divină; nu cu înţelepciunea trupească, ci cu harul lui Dumnezeu." *(cf. 2Cor 1,12)*

„Nu că am fi noi stăpâni peste credinţa voastră, ci vrem să colaborăm şi noi la bucuria voastră." *(cf. 2Cor 1,24)*

„Noi nu dăm nimănui nici o ocazie de poticnire ca să nu fie defăimată slujirea noastră. Dar în toate noi ne prezentăm ca nişte slujitori ai lui Dumnezeu printr-o mare răbdare [...],prin Spiritul cel Sfânt, prin puterea lui Dumnezeu." *(cf. 2 Cor 6,3ss)*

„Noi nu ne lăudăm peste măsură cu eforturile altuia, dar avem speranţa să vestim Evanghelia, dincolo de voi." *(cf. 2 Cor 10,15-16).*

„Nu caut lucrurile voastre, ci pe voi." *(cf. 2 Cor 12,14)*

„Noi nu avem nici o putere împotriva adevărului, ci pentru adevăr." *(cf 2 Cor 13,8).*

Să ne rugăm Maestrului nostru Isus cu cuvintele Sfântului Pavel: "Doamne Isuse, îţi mulţumim pentru că ne-ai dat harul apostolatului. Tu care ai început în noi lucrarea ta, condu-o şi împlineşte-o!"

Să invocăm mijlocirea Sfântului Pavel: O sfinte Pavel, tu care nu te-ai ruşinat niciodată de Evanghelie, deoarece este mântuirea tuturo celor care cred! Roagă-te pentru noi o sfinte Pavel,tu care te-ai făcut tuturor toate în mod gratuit, pentru a da tuturor mântuirea!

Roagă-te Sfinte Pavel, tu care pentru Evanghelie ai înfruntat pericole, oboseală, persecuţii, prigoniri.

Roagă-te pentru noi! O sfinte Pavel,tu care ne-ai invitat să fim imitatorii tăi aşa cum cu tu ai fost al lui Cristos!

Roagă-te pentru noi! O sfinte Pavel,tu care vorbeşti încă inimilor noastre şi Bisericii prin Scrisorile tale!

Roagă-te pentru noi! O sfinte Pavel tu care eşti, Maestru şi Ghid! Tu, fondatorul Familiei Pauline! Roagă-te pentru noi!

Adriano Aiessi

MEMORIA ACTIVĂ

Câteva fişe individuale ale episcopilor greco-catolici, făcute de organele de informare.

Mitropolitul Alexandru Rusu. Notele îl prezintă ca pe unul care a *"avut de la eliberare...o atitudine duşmănoasă faţă de regimul democratic"*, trăgînd concluzia: *"Episcopul Alex. Rusu nu mai poate continua activitatea în regiunea Baia Mare în aceste condiţii"*. Era considerat ostil guvernului prezidat de Petru Groza, partizan al P.N.Ţ.-ului lui Iuliu Maniu, iar despre reşedinţa lui se afirmă că era *"principalul cuib al reacţiunii din Baia Mare"*. El însuşi avea rolul de a face legătura între reacţiunea din provincie şi cea din capitală: *"legăturile dintre aceste cercuri reacţionare cu cele din Capitală o face însuşi Episcopul Alexandru Rusu, care vizitează deseori capitala".* De altminteri, episcopul a fost acuzat de lucruri asemănătoare şi în presă, ziarul *Brazdă Nouă* din Satu Mare (noiembrie 1946) numindu-l *"agent de propagandă naţional-ţărănistă în care calitate a transformat "Catedrala greco-catolică din Baia Mare... într-un cuib naţionalist-ţărănesc*". Nu sunt singurele acuzaţii aduse episcopului Rusu, urmărit pas cu pas până la arestare. Notele îl arată ca pe un om de neclintit din convingerile sale religioase. Din această cauză guvernul a anulat votul de la Blaj, nerecunoscându-l ca mitropolit ales. Astfel s-a ajuns la numirea episcopului locţiitor de Oradea, Ioan Suciu, ca administrator apostolic al Mitropoliei Blajului, până la desfiinţarea BRU.

Episcopul Ioan Suciu a intrat însă în atenţia organelor de informare şi supraveghere înainte de a fi învestit în această funcţie. La jumătatea lunii octombrie 1947 el a avut şi privilegiul de a i se întocmi o fişă personală. Fişa pornea de la cîteva date biografice: originar din Blaj, dintr-o familie de ardeleni; liceul la Blaj, înclinaţii spre ştiinţă; fraţi şi surori - pe care-i întreţine; vîrsta - 38 de ani, deşi pare mai tînăr; ţinută severă, foarte curajos, respectat de toată lumea, stăpîneşte şi influenţează auditoriul; nu e membru PNŢ, dar legătura lui cu oamenii lui Maniu e evidentă, fiind *"un aprig duşman al regimului democratic, prezidat de dr. Petru Groza"*. Fermitatea credinţei, dusă până la sacrificiu, reiese şi din aceste note informative: *"Eu înţeleg să mor pentru credinţa mea religioasă, dacă e cazul"* - se citează în raport o frază spusă *"într-o atmosferă intimă"*. E ceea ce episcopul Ioan Suciu a şi făcut. Raportul îl caracterizează astfel: *"Modest. Călătoreşte în clasa a treia, pe tampoane, dispreţuieşte confortul. Mic de statură, uscăţiv, pare un ostaş al lui Christos, asemeni figurilor lui El Greco. Are un mare talent oratoric. Prezintă problemele cele mai abstracte sub formă care sunt accesibile*

minţilor celor mai simple. Posedă un timbru plăcut, ştie să fie când duios, cînd extrem de sever în tonalitatea sa şi astfel stăpîneşte auditoriul, pe care reuşeşte să-l farmece. Este foarte respectat de toată lumea". O notă informativă din februarie 1948, în care se face o semnificativă caracterizare a rezistenţei catolice, exemplifică această rezistenţă prin atitudinea episcopului Suciu: *"Agitatorii cei mai primejdioşi contra regimului sunt dintre catolici. Astfel Ioan Suciu, de la Blaj, colindă ţara şi-i arde la cuvîntări pe faţă contra democraţiei. Aşa a făcut şi la Cluj, chiar acum recent, în februarie, fiind în trecere spre Oradea".* De la Sibiu, la 27 august 1948, a fost trimisă o notă informativă asupra acţiunilor desfăşurate de episcopul Ioan Suciu prin localităţile judeţului. Episcopul se afla într-o vizitaţie canonică şi, după cum rezultă din notă, pretutindeni a fost primit de credincioşi cu mare însufleţire, episcopul ţinând câte 3-4 predici pe zi. În comuna Orlat, de pildă, a fost întâmpinat de însuşi primarul comunei, care i-a declarat în auzul tuturor *"că deşi primar, el este înainte de toate fiu credincios al Bisericii Catolice pe care o va apăra şi nu o va părăsi niciodat"*. Au fost - continuă nota - *"multe comune unde i-au ieşit în întâmpinare şi ortodocşi pe care i-a binecuvîntat de asemenea".* Vizitaţiile s-au desfăşurat *"în spiritul şi sub ocrotirea Maicii Domnului",* iar episcopul a împărţit iconiţe şi a făcut rugăciuni, cerând tuturor să se pună sub scutul Sfintei Fecioare *"pentru vremurile care vor veni"*. Are succes cu predicile fiind un orator cu mult talent şi vervă. Se pricepe să construiască cu multă uşurinţă fraze aparent nevinovate însă care, în fond, sunt cu mult subînţeles. Din rapoarte rezultă cu evidenţă tăria de credinţă a episcopului, care le spunea tuturor că *"este pregătit sufleteşte pentru orişice, chiar să fie arestat. A dat dispoziţii protopopilor ca nici unul să nu încerce să-şi părăsească credinţa, ci să fie o pildă vie în faţa celorlalţi preoţi şi a credincioşilor. Dacă cineva va încerca să le ia bisericile pentru vreun alt cult, să protesteze, însă să nu depună rezistenţă fizică, ci doar morală".* Episcopul a făcut şi alte vizitaţii canonice în arhidieceză, deşi prefectul de Blaj a încercat să-l împiedice să le mai facă, cel puţin o vreme. El i-a răspuns însă că *"nu există putere lumească care să-l poată abate de la îndatorirea sa de a se îngriji de sufletul credincioşilor săi şi că el nu înţelege să cedeze decît în faţa forţei brutale"*. *"Atunci - continuă informatorul - prefectul a încercat să zădărnicească vizitele, risipind oamenii şi confiscând trăsurile care trebuiau să-l transporte. Cu toate acestea, el şi-a îndeplinit programul de vizite"*. Nota recunoaşte că *"pretutindeni unde merge este supravegheat de jandarmi şi oamenii regimului. Este însă greu să-l surprindă asupra vreunui fapt concret, căci ştie să ascundă subînţelesul frazelor sale în texte biblice".* La mijlocul lui septembrie 1948, în zilele de 14-16, episcopul Ioan Suciu străbate satele din vechile raioane Gherla, Bistriţa şi Luduş: Bădeşti, Visuia, Miceşti, Stupini, Fîntânele, Silivaşul de Câmpie, Cătina, Sâmboeni. În ultima localitate se va întîmpla şi prima arestare a episcopului. Arestarea are loc la capătul unui drum triumfal. O notă informativă din 16 sept. relatează că *"în ziua de 12 septembrie a.c. a fost în comunele Sînmihai şi Bădeşti, iar în ziua de 13 sept. 1948 a fost în comuna Miceşti. În toate trei comunele a fost primit de către cetăţenii din sat călări pe cai şi un car tras de 6 boi. Cu aproximaţie, în fiecare comună a fost întîmpinat de cca. 500 de persoane. /.../ În ziua de 14 septembrie 1948 a sosit în comuna Visuia, întîmpinat fiind de 6 călăreţi în costume naţionale, un car tras de 6 boi şi cca. 600 persoane".* Tot în 14 sept. "*a ajuns în comuna Fîntînele unde a fost primit de cca. 600 oameni bine organizaţi de către învăţătorul Berbecaru Iacob, au fost 12 călăreţi în costume naţionale, două care cu 6 boi frumos ornamentate".* În ultimul loc de închinare, la slujba religioasă oficiată în biserica din Cătina, în prezenţa a cca. 400 de credincioşi, episcopul va spune în predică *"să ne rugăm pentru conducătorii vremelnici de astăzi să nu ne ducă la mai rău"*. În drumul de la Cătina la Sîmboeni, se spune în notă, *"a*

fost ridicat de organele de securitate". Cu câteva zile mai înainte fusese destituit din funcţia de administrator apostolic, iar ştirea o primeşte în timpul acestui pelerinaj apostolic. O altă notă informativă - o radiotelegramă - trimisă din 14 sept. 1948 de către Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului de la Sibiu Direcţiunii Generale a Securităţii Poporului, Bucureşti, Direcţiunea I, în completarea notei din 6 septembrie, raporta: *"Cu ocazia încunoştiinţării Mitropoliei de la Blaj de demiterea episcopului Ioan Suciu, canonicul Moldovan Ioan şi Neda Dumitru au plecat în judeţul Turda, unde se află mitropolitul Suciu Ioan cu canonicul Dănilă Gheorghe şi preotul Rusu Petru, pentru a-i aduce la cunoştinţă ordinul primit de la Culte şi pentru a vedea măsurile luate, precum şi atitudinea Consistoriului faţă de acest ordin. Încă nu se cunoaşte atitudinea mitropolitului din Blaj şi canonicii sunt hotărîţi să rămînă solidari cu mitropolitul în bloc şi să plece cu toţii în mănăstire".*

La Blaj, în catedrală, în ziua de 2 octombrie, episcopul va vorbi despe caracterul trecător al orânduirii comuniste şi despre trăinicia Bisericii Catolice şi a spiritului catolic. Chiar în ziua în care credincioşii greco-catolici erau obligaţi să treacă la ortodoxie, episcopul a oficiat în catedrala din Cluj, alături de 10 canonici şi mai mulţi preoţi. La sfârşitul slujbei a ţinut o predică, comentată într-o radiotelegramă a aceleiaşi Direcţii a Securităţii din Sibiu: *"La terminarea slujbei, fostul episcop Suciu a ţinut un discurs cu caracter religios, având un substrat politic-naţional"*. A făcut un istoric al BRU, a vorbit despre rosturile sale în istoria poporului român şi despre prigonirile păgâne ale primilor creştini. Acele vremuri reînviau acum în România şi episcopul a îndemnat credincioşii la rezistenţă: *"Să nu vă lăsaţi amăgiţi. Fiţi tari şi uniţi în faţa oricărei furtuni care va veni peste capul nostru. Poate va curge sânge chiar. Să nu ne înfricoşeze. Să luăm pilda martirilor noştri care au jertfit cu credinţa lor vărsându-şi sîngele pentru acest crez".* Părea stăpânit de emoţii, consemnează informatorul. A emoţionat, recunoaşte acesta, *"până la lacrimi"* şi pe cei prezenţi. Era ziua Vinerii Mari pentru BRU - aşa o şi numeşte, de altfel, într-o circulară trimisă preoţilor la 2 oct. 1948. Aşa o consideră întregul episcopat strâns într-o nouă Conferinţă, de data aceasta organizată la Bucureşti, în zilele de 6-9 oct. 1948. Au participat toţi episcopii uniţi. *"Conferinţa a avut loc"* - se consemnează în nota informativă din 9 oct. 1948 - *"când la Arhiepiscopia Catolică, când la domiciliul Nunţiului Papal, când într-o casă conspirativă, ce nu a putut fi identificată şi a avut drept scop stabilirea unei atitudini comune faţă de încercarea autorităţilor de a realiza o revenire la ortodoxie".* Informatorii n-au putut afla decât că s-a strîns material în legătură cu măsurile restrictive luate împotriva clerului greco-catolic. O serie de note informative venite din Ardeal va completa lacunele celor din Bucureşti. Episcopul Ioan Suciu - numit de informatori ex-episcop - a rămas, pentru întreaga BRU - ceea ce a fost. El continuă să trimită circulare de îmbărbătare preoţilor, tinerilor, tuturor creştinilor. Nu pierde nici un prilej. Dimpotrivă, le caută şi le găseşte. Întregul episcopat face la fel. Toţi episcopii se sfătuiesc împreună.

Semnificative sunt şi notele trimise *"din teritoriu în lunile iulie-octombrie"*. La Oradea, potrivit unei note informative întocmite la *"Centrul Cluj"*, în 27 iulie (şi care comentează Conferinţa episcopală de la Oradea, din zilele de 17-18 iunie, precum şi acţiunile **episcopului Hossu**, la Cluj şi Bucureşti, ca urmare a celor hotărîte la Conferinţă), s-au purtat discuţii în legătură cu "*răspunsul ce urma să fie dat la apelul patriarhului pentru unirea bisericilor", discuţii asupra cărora "se păstrează cel mai mare secret"*, episcopul Hossu nedând la întoarcere nici o lămurire verbală sau scrisă clerului superior. Aceştia au putut afla doar că episcopii au fost unitari în atitudinea luată şi că fiecare episcop urma ca, în duminica Rusaliilor, să predice credincioşilor. Ne este

cunoscut şi conţinutul pastoralei hotărâte la Oradea. Ea e intitulată *Clerul şi credincioşii Bisericii Române Unite. Cuvînt de mărturie pentru ceasul de faţă*. Poartă data de 24 iulie 1948 şi e semnată de Valeriu Traian Frenţiu, Alexandru Rusu, Iuliu Hossu, Ioan Bălan şi Ioan Suciu. A fost trimisă, în copie, de către Direcţia Generală a Siguranţei Statului, Serv. I, Bir. 6, la 12 august 1948, Ministerului Cultelor, Cabinetului ministrului, cu următoarele observaţii şi propuneri: *"Biserica Română Unită răspîndeşte printre credincioşi o circulară pe cinci pagini, semnată de toţi episcopii greco-catolici prin care se arată poziţia acestei biserici faţă de propunerea de a reveni la Biserica ortodoxă. Întrucît acţiunea episcopilor uniţi este de natură a agita spiritele, vă rugăm să binevoiţi a dispune să se atragă atenţia Bisericii Unite de a nu mai răspîndi asemenea circulare fără apobarea Dvs. În caz contrariu, Ministerul Afacerilor Interne va fi pus în situaţia de a lua singur măsurile necesare"*. Implicarea organelor Ministerului Afacerilor Interne în procesul de *"unificare"* al bisericilor româneşti este evidentă. Aceeaşi notă menţionează că episcopul Hossu, în urma conferinţei de la Oradea, a fost la Bucureşti *"pentru a prezenta memoriu asupra problemei unirii bisericilor şi pentru a cere ca: clerul să nu fie persecutat"* şi că s-a întors la 14 iulie *"foarte mulţumit de audienţa avută la primul ministru"*. Nici nu e de mirare, căci Petru Groza a excelat în promisiuni neonorate. Conferinţa episcopală de la Oradea a hotărât ca episcopii să continue acţiunile de apărare a credinţei şi Bisericii Unite. O notă informativă din 21 iunie şi un raport al Siguranţei din Cluj, întocmit la aceeaşi dată, reproduc pasaje din cuvântarea episcopului în catedrala din Cluj, de Rusalii, şi formulează aprecieri privind BRU. Ambele documente au ajuns la Bucureşti la 28 iunie 1948. Cuvântarea episcopului a fost considerată o replică la propunerea patriarhului Justinian: *"Catedrala era ticsită de credincioşi iar vocea ridicată astfel încât, la sfârşitul ei, Episcopul răguşise complet"*. Sunt reproduse pe larg pasaje din această cuvântare: *"Astăzi, când serbăm Sfintele Rusalii, aţi auzit şi alte ştiri cărora nu este permis ca să le daţi crezare. Adevărul este că am fost chemaţi să ne unim. Dar cum? Apoi, a continuat ironic, „frăţeşte". Apoi da, tot frăţeşte răspundem şi noi: Noi ştim, simţim şi credem cu tărie că facem parte din adevărata biserică a lui Christos. Aceasta este convingerea noastră sfântă. Este adevărat că între cele două biserici româneşti, dacă am vorbi în procente, am putea spune că 96% ne asemănăm. Deci în puţine ne separăm. Dar tot atât de adevărat este că noi deţinem tezaurul adevăratei credinţe. Căci Biserica lui Christos este una singură şi numai una. Sfântul Petru a fost unul şi acolo unde a fost el, acolo este şi adevărata Biserică a lui Christos. De dragul nimănui nu vom deveni trădători. De dragul nimănui de pe pământ noi nu ne vom părăsi credinţa maicii noastre Roma"*. Raportul precizează că episcopul era înconjurat de un cerc larg de canonici, preoţi şi laici, remarcând prezenţa canonicilor Avram, Chertes, Pura, a preoţilor Alexandru Nicula, Virgil Băliban, Gheorghe Forna, Coriolan Suciu, a dr. Liviu Pop, a medicului Liviu Telia, a dr. Petre Rebreanu, acuzaţi de colportarea ştirilor anglo-americane. Raportul conchide: *"Din cele expuse mai sus, rezultă că Biserica Greco-Catolică nu numai datorită intereselor de castă ale preoţimii - ci şi datorită împrejurărilor specifice arătate, s-a transformat într-un puternic instrument al lagărului imperialist şi al reacţiunii interne de acţiune împotriva regimului democrat popular de la noi. Această acţiune, episcopul Hossu o duce cu ajutorul camarilei, prin care domină viaţa Bisericii Unite din regiunea sa, ca şi prin protopopii cu care vine destul de des în contact. Aceştia, la rîndul lor, duc influenţa episcopului asupra preoţilor şi credincioşilor de la sate"*.

Noua lege a cultelor a determinat organizarea unei noi conferinţe episcopale, în zilele de 26-28 august, tot la Oradea. În primele două zile au participat episcopii

români uniţi, iar în ziua a treia şi episcopii romano-catolici de Alba Iulia, Iaşi şi Satu Mare. Două probleme au stat în atenţia conferinţei: efectul legii cultelor asupra şcolilor confesionale şi prevederile aceleiaşi legi în privinţa numărului de 750.000 de credincioşi care "revin" unui episcop. Conferinţa a hotărît redactarea unor memorii şi trimiterea lor lui Petru Groza, Stanciu Stoian, Vasile Luca şi Ana Pauker. (*Din istoria Bisericii Române Unite*, Editura Muzeului Sătmărean, 2000)

Ştirban Marcel

MEMORIA ACTIVĂ

Oameni şi locuri din Sălajul interbelic

În trecutele numere ale revistei am arătat nominal, cine au fost vrednicii corişti, care au activat în corul bisericii din Şimleul Silvaniei în anii 1942-1948, cântând în fiecare duminică şi sărbătoare Sf. Liturghie.

De multe ori corul a cântat Sf. Liturghie şi în alte localităţi din Sălaj fiind întodeauna primit cu drag şi bucurie. Mi-au rămas în minte multe întâmplări interesante petrecute cu ocazia unor asemenea deplasări, şi doresc să vă povestesc pe scurt câteva dintre ele.

Salvarea Bisericii ortodoxe din Şimleu. Între cele două războaie mondiale, la numărul mic de credincioşi ortodocşi din Şimleul Silvaniei s-au mai adăugat şi alţii veniţi ca funcţionari, elevi sau militari. Pentru desfăşurarea normală a vieţii sufleteşti creştine a acestora a devenit necesară ridicarea unei biserici şi instalarea unui preot ortodox. Biserica s-a înălţat, s-a înfiinţat şi parohia şi lucrurile au mers normal până la Dictatul de la Viena, în urma căruia au urmat şi în Şimleu ca în tot Ardealul expulzările şi refugiul multor funcţionari, cadre militare, profesori, învăţători şi elevi. Bisericuţa ortodoxă a rămas fără credincioşi şi fără preot. Exista pericolul ca, clădirea să fie rechiziţionată de armata maghiară sau transformată în depozit de mărfuri. În faţa acestei situaţii pentru a marca existenţa şi a asigura viitorul acestui sfânt locaş, cu speranţa unor vremuri mai bune, cu aprobarea şi îndemnul excelenţei sale episcopul nostru Dr. Iuliu Hossu, corul bisericii greco-catolice din Şimleu l-a invitat pe preotul ortodox de la Horoatul Crasnei, în colaborare cu care s-a oficiat din când în când câte o Sf. Liturghie la care participau cei câţiva credincioşi ortodocşi existenţi în Şimleu, în frunte cu curatorul bisericesc maestrul cofetar Ilie Ranga la care erau şi cheile bisericii. De mai multe ori din lipsă de credincioşi luam cu noi câte o ceată de greco-catolici. Ne-am bucurat când cu un pic de diplomaţie, a reuşit să convingem stăpânirea de existenţa unei comunităţi ortodoxe la Şimleu. În felul acesta am reuşit să salvăm existenţa bisericii ortodoxe din Şimleu-Silvaniei. Îmi pare rău că, cu mijloacele tehnice de atunci n-am putut înregistra cuvântul de sinceră şi frăţească mulţumire rostit de părintele ortodox la masa comună oferită la modestul restaurant "Miclea" celor care au contribuit la această acţiune "frăţească şi românească" după cum s-a exprimat episcopul nostru Iuliu Hossu.

Parastasul de la Ip, 1945. O acţiune deosebită în mediul sătesc a fost şi primul parastas slujit pentru cei 157 de români ucişi în septembrie 1940 de către hortyşti la Ip, judeţul Sălaj. Corul s-a deplasat acolo cu ajutorul căruţaşilor de pe Uliţa românească, de care am uzat de mai multe ori în deplasările noastre. Am sosit cu bine în dreptul cimitirului unde se află groapa

comună a martirilor. Îndrumaţi de câţiva localnici ne-am îndreptat pe cărare spre cimitir. Nu voi uita niciodată că în timp ce urcam spre mormântul comun, din dreapta din turnul bisericii reformate, un grup de tineri au aruncat cu pietre după noi, manifestându-şi ura barbară, nestăpânită faţă de cei ce mergeam să ne plângem fraţii. Cel de sus ne-a ajutat. Nu a fost lovit nimeni de pietrele duşmane. Sus la groapa comună am întâlnit preoţii de la Oradea, care l-au însoţit pe iubitul nostru, tânăr episcop, Ioan Suciu. Acolo mai erau prezenţi mai mulţi preoţi sălăjeni, între care şi impunătorul protopop al Zalăului, Trufaş Liviu. De la Zalău mai erau câteva persoane oficiale şi mi se pare şi prefectul de atunci Virgil Câmpean. S-a adunat lume multă, ţărani din Ip şi din împrejurimi, intelectuali mai ales din Ardealul de nord, care au asistat neputincioşi la barbariile comise în 1940 de către armata hortystă. A venit lume multă cu durere în suflete, pentru a cinsti memoria unor oameni nevinovaţi, ucişi mişeleşte de către o bandă de criminali în uniformă militară. Sfânta Liturghie şi parastasul au fost slujite de un sobor de preoţi în frunte cu dragul nostru episcop, neîntrecutul orator Dr. Ioan Suciu, a cărui alese cuvinte au adus mângăiere, pace şi linişte în sufletele celor veniţi să-şi plângă aparţinătorii şi să se roage pentru sufletele lor. Înainte de plecare spre casă a trebuit să ascult şi m-am cutremurat de povestea unui ţăran, care prin minune a supravieţuit nopţii de 13/14 septembrie 2004. Se chinuieşte. Zice că nu are hodină, aproape în fiecare noapte e căznit de vise îngrozitoare, căci revede grămada de oameni care se zbat, se zvârcolesc înjunghiaţi, spintecaţi, împuşcaţi, între viaţă şi moarte, copii care plâng speriaţi de soarta ce-i aşteaptă. Omul continuă cu povestea: "Mă trezesc după asemenea vise şi mă cuprinde jalea când îmi amintesc, că din toată familia am rămas singur, căci fraţii mei odată cu sora mea Maria şi cu mama mea au plecat din lumea asta batjocoriţi, înjuraţi şi împuşcaţi. Oare de ce?" Regret profund că graba căruţaşilor şi poate şi a coriştilor m-au desprins de românul chinuit de visele nopţii de groază. Trebuia să mai stau cu dânsul. Nu mă pricepeam să găsesc cuvinte de mângăiere pentru asemenea durere. Poate că dacă i-aş mai fi ascultat povestea îngrozitoarelor vise, poate şi a amintirilor de groază trăite în noaptea de 13/14 septembrie, acest suflet chinuit s-ar mai fi uşurat. Cu siguranţă şi mărturisirea durerilor poate aduce mângăiere şi uşurare.

Astfel în primăvara anului 1943 au cântat Sf. Liturghie la **Jurtelec**. Intrând în curtea bisericii am observat uşa bisericii larg deschisă şi în faţa uşii o trăsură, în care şedea nemişcată, se părea bolnavă, o doamnă. Din apropiere a apărut un domn, care ţinând seama de graba noastră, bănuind cine suntem s-a prezentat telegrafic ca fiind învăţătorul "Graur". Biserica era ticsită de lume. Sfânta slujbă cor-preot se desfăşura foarte frumos când deodată preotul parcă înecat s-a oprit într-un mod neobişnuit, n-a rostit mai mult timp nici un cuvând. M-a fulgerat ideea că preotul a suferit un stop cardiac sau vreun accident vascular. Un corist care a fugit până jos să vadă ce s-a întâmplat, m-a informat că l-a găsit pe preot plângând, cu capul rezemat de interiorul iconostasului. După încheierea Sf. Liturghie, preotul s-a adresat corului şi şi-a cerut scuze pentru momentul neobişnuit pe care l-a produs, nemaiputându-se stăpâni şi l-au înecat lacrimile fiind profund mişcat de măreţia şi armonia corului. La ieşire mulţi credicioşi ne-au întrebat când vom mai veni la Jurtelec, cătare frumoasă priceasnă a cântat corul, dar între timp a apărut şi domnul învăţător Graur care a exprimat mulţumiri din partea sa şi a doamnei sale care a insistat să fie adusă la biserică cu toate că era bolnavă, paralizată şi a ascultat de afară Sf. Liturghie cu cor, stând tot timpul sprijinită şi nemişcată în trăsură. Am acceptat cu drag invitaţia jurtelecanilor şi am venit de mai multe ori în acest sat românesc, ospitalier şi le-am cântat şi alte pricesne frumoase. Cu o ocazie am asistat după Sf. Liturghie la o şedinţă de judecată în curtea

bisericii. Judecător împăciuitor era chiar părintele satului, care cu înţelepciune şi dreptate a rezolvat diferendele ivite de o bucată de timp între unii săteni spre mulţumirea şi împăcarea tuturor, aşa că nimeni nu mai avea de căutat dreptate la judecătorii sau tribunale din Zalau sau Cluj. M-am gândit de multe ori, ce frumos ar fi dacă peste tot, în toate satele noastre româneşti, sfânta dreptate strămoşească şi creştinească ar fi slujită ca în jurtelecul acelor ani.

Multe biserici din Ardealul cedat în 1940, au avut de suferit unele distrugeri grave, altele profanări ca cele din **Bocşa**, Marca ş.a. În această situaţie, frumoasa biserică din Bocşa a fost resfinţită de episcopul Dr. Iuliu Hossu. A participat un număr imens de credicioşi pe care spaţioasa biserică nu i-a putut cuprinde şi serviciul religios s-a făcut în curtea bisericii. Corul pentru considerente acustice fiind aşezat în faţa întrării în biserică, a sunat admirabil, colaborând perfect tot timpul cu numerosul grup de preoţi, care având în frunte pe Preasfinţitul episcop de Cluj, Dr. Iuliu Hossu. beneficiind şi de un timp frumos însorit de primăvară, au realizat un înălţător serviciu religios, însoţit de armoniile corului, care s-a ridicat la nivelul minunatei şi mişcătoarei predici roştite de neîntrecutul orator, episcopul Iuliu Hossu, care a cuprins cea mai sublimă şi sfântă rugăciune pentru pace, rostită în timpul celui mai crâncen război. Mulţi din cei prezenţi aveau pe cei dragi, fraţi, feciori părinţi cuprinşi în această diabolică horă a morţii şi s-au alăturat profund mişcaţi la această minunată predică-rugăciune, care a cuprins de mai multe ori propoziţia: "Dă-ne Doamne pace şi ne dai totul". În faţa bisericii din Bocşa se găsesc unul lângă celălalt mormintele a doi oameni de seamă ai Sălajului. Unul e al neînfricatului luptător pentru drepturile poporului român Simion Bărnuţiu, iar celălalt al vestitului vicar al Sălajului, Alimpiu Barbuloviciu. La ieşire, mai ales cei mai tineri doreau să afle câte ceva despre aceşti reprezentanţi ai neamului nostru. Le-am arătat că aici unde e atâta lume, despre ei, nu se poate vorbi aşa cum se cuvine (suntem sub stăpânire străină), dar că la următoarea repetiţie de cor, vom avea multe de povestit, şi aşa a fost.

Cu altă ocazie am mers pe jos cale de 6-7 km până la **Crasna**. E sat mare, cu români în minoritate, dar oameni de ispravă care şi-au construit o frumoasă biserică în care atunci prin anii 1940 slujea un preot venerabil, care mi se pare că se numea Flonta şi care s-a bucurat mult de colaborarea cu corul din Şimleu având posibilitatea să ofere o frumoasă Liturghie bunilor săi credincioşi. După încheierea Sf. Liturghii am avut satisfacţia de a mă împărtăşi din partea preotului, cu multe evenimente din istoria Sălajului mai ales din cele petrecute la sfârşitul secolului al XIX-lea. Despre greutăţile întâmpinate cu construirea frumoasei biserici, mândria Crasnei şi a harnicilor români din partea locului. Cu ocazia acestei vizite a corului la Crasna m-am bucurat de căldura şi prietenia cu care au fost primiţi membrii corului în casele şi la mesele bunilor credincioşi de acolo, care s-au întrecut în tradiţionala ospitalitate românească.

Zalău. În fiecare an începând cu 1943, corul bisericii noastre din Şimleu, participa la Sfânta Liturghie arhierească închinată sărbătorii "Adormirea Maicii Domnului", la 15 august ce se desfăşura în monumentala Catedrală greco-catolică din Zalău, (confiscată de comunişti şi încă neretrocedată), care pe lângă o acustică deosebită oferea şi spaţiul necesar amplasării unei mari formaţii coral-instrumentale cum a fost a noastră la 15 august 1944. Încă eram, sub stăpânire străină şi amintesc aceasta deoarece deplasarea de la Şimleu la Zalău a 100 de persoane (corul cu orchestra plus inevitabilele anexe) prezenta în acele vremuri riscuri, pentru evitarea cărora ne-am adresat din timp prefecturii din Zalău. Prefectul, baronul Iozsika a refuzat să ne acorde cuvenita aprobare invocând pericolul aerian la care ar fi expusă o mulţime compactă ca a

noastră. Ne-am dat sema imediat că nu bobele americanilor le-a avut prefectul în vedere când a refuzat aprobarea, ci ştirbirea măreţiei solemnităţii religioase româneşti, pentru a cărui reuşită trebuia să fim şi noi la Zalău. Ne-am asumat răspunderea. O parte din coriştii care aveau rude şi prieteni în Zalău au plecat cu o zi mai devreme cu autobuzele, alţii rând pe rând cu căruţele vrednicilor români de pe Uliţa românească. Oricum la începerea Sfintei Liturghii tot corul şi orchestra erau prezenţi, plus o persoană. Era tatăl meu, preotul Virgil Cuteanu, dirijorul corului bisericii greco-catolice Iris din Cluj (încă neretrocedată) foarte bun violonist, care şi-a luat vioara şi a venit la Zalău să ne fie de ajutor. Câţiva feciori vrednici şi puternici au urcat în cor pianul împrumutat cu mărinimie de către avocatul dr. Pintea din Zalău. Istrumentul era necesar pentru piese speciale şi în general pentru orchestră. Sfânta Liturghie a avut o desfăşurare solemnă. S-a nimerit ca la Sf. Altar să slujească numai preoţi cu voce şi ureche muzicală bună. Înălţătoarele cuvinte de învăţătură rostite de dragul nostru mare episcop Ioan Suciu au cucerit inimile mulţimii de credicioşi, înălţându-i sufleteşte şi întărindu-le credinţa şi nădejdea în zile mai bune. Corul în colaborare cu conştiincioasa noastră orchestră, stăpânind un valoros repetoriu a contribuit la realizarea unui moment de solemnă afrimare a culturii noastre religioase naţionale. M-am convins de aceasta când după Sf. Liturghie, la ieşirea din biserică, un ofiţer superior în uniformă, de etnie străină, rătăcit prin nu ştim ce împrejurări în mulţimea din biserică, s-a apropiat de mine şi mi-a mărturisit, că nu şi-a putut închipui ca românii să fie în stare să realizeze lucrurii aşa de frumoase. L-a încântat Sf. Liturghie, dar mai ales cântecele corului atât de solemne. Mi s-a părut sinceră mărutirsirea, precum şi "gratulaţia" evident în limba maghiară. Din ce s-a cântat la această Sf. Liturghie s-a desprins ca priceasnă, partea a II-a Adagio din concertul no 1 de Gavril Muzicescu precum şi marele "Aliluia" de G.F. Händel atât de apreciate de iubitul nostru episcop Ioan Suciu, care şi de astă dată şi-a exprimat suprema satisfacţie pentru contribuţia corului la realizarea acestei sfinte sărbători. Dar şi multe alte persoane, intelectuali sau oameni simpli şi-au manifestat admiraţia pentru frumuseţea corului bisericesc cu acompaniament de orchestră. Dintre toţi am reţinut impresia unui ţăran mai în vârstă, pletos, din Moigrad, care zicea: "Io când am intrat în biserică am auzit cântare ca din rai, gândeai c-o coborât îngerii în biserică şi cântă laolaltă cu ceterile şi trâmbiţele". Nu voi uita niciodată această apreciere pozitivă, faţă de un fenomen artistic muzical, întâlnit poate prima dată în viaţa sa, dar pentru care a dovedit atâta înţelegere şi satisfacţie artistică un suflet de ţăran român. Cu fel de fel de gânduri de acest fel, la o săptămână după Sfântă Mărie Mare, am plecat la Oradea, la episcopie, cu planuri de viitor. Era 23 august. În seara acelei zile am auzit la Radio Bucureşti, importantul discurs al Majestăţii Sale Regele Mihai I. Am admirat curajul tânărului rege, care cu nemţii stăpâni în Bucureşti, şi în toată ţara, a îndrăznit cu riscul vieţii sale, să prevină transformarea patriei în zonă de crâncen război. După o asemenea ştire senzaţională se impunea o singură urmare firească "s-a spulberat Dictatul de la Viena" şi optimist, în dimineaţa zilei de 24 august m-am grăbit spre palatul episcopal, unde la intrarea principală, care întredeschisă, erau instalaţi de pază doi jandarmi înarmaţi, care m-au chestionat, telegrafic, despre scopul venirii mele, dar cât timp a durat acest mic interogatoriu, am aruncat o privire în spaţioasa curte a palatului unde am zărit o mare mulţime de preoţi greco-catolici în picioare, iar în fundul curţii, tot în picioare pe episcopul nostru, care m-a zărit şi mi-a zâmbit, cu proverbiala-i bunătate şi mi-a schiţat o binecuvântare. Jandarmii m-au îndrumat să plec imediat de acolo. Am plecat cu gândul să ajung la consulatul nostru, dar după câţiva paşi m-am întâlnit cu un grup de şimleuani care mi-au relatat că după discursul

regal în timpul nopţii toţii românii mai de vază din Şimleu în frunte cu bolnavul părinte vicar, au fost arestaţi si că pe mine m-a căutat prima oară poliţia, considerându-mă, se vede, cel mai important opozant. M-a neliniştit puţin relatarea şimleuanilor, dar văzând şi cele întâmplate cu preoţii la Oradea, mi-am dat seama că trebuie să ne aşteptăm la evenimente deosebite. Eram sigur că arestări s-au făcut şi la Cluj şi eram neliniştit de soarta părinţilor mei şi a prietenilor de acolo. M-am gândit, în primul moment să mă reped până acolo, dar după o judecată mai aşezată m-am hotărât să mă reîntorc la Şimleu, unde mă aşteptau bunii mei prieteni, arestaţi, dragii mei corişti şi cu siguranţă detectivul Molnar, despre care am aflat că avea ca principală sarcină de serviciu să se ocupe permanent de modesta mea persoană. M-am reîntors. Despre cele întâmplate începând cu 24 august şi până în 18 octombrie, ziua eliberării Şimleului, doresc să vă povestesc în viitor.

Prof. Marius Cuteanu

SINAXAR

Părinţii Sfintei Tereza de Lisieux:
însoţitorii noştri pe calea vieţii

Sub motoul "Dumnezeu mi-a dăruit părinţi mai demni să trăiască în cer decât pe pământ. Am avut fericirea să am părinţi fără egal", numărul pe octombrie 2008 al revistei Lumea Catholica ni-i prezintă pe părinţii Sfintei Tereza de Lisieux, recent beatificaţi împreună chiar în ziua în care fiica lor a fost declarată în urmă cu mai mulţi ani Doctor al Bisericii: 19 octombrie, Ziua Mondială a Misiunilor. Articolul "Părinţii Sfintei Tereza de Lisieux: însoţitorii noştri pe calea vieţii", tradus de Ecaterina Hanganu, prezintă căsnicia celor doi soţi care, refuzaţi în dorinţa lor de a intra în viaţa consacrată, au fost conduşi de Domnul spre a se întâlni şi a forma împreună o familie în căutarea permanentă a sfinţeniei.

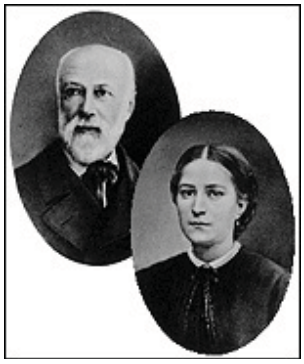

Au avut nouă copii, din care au supravieţuit cinci, cinci fete care toate au intrat în viaţa călugărească. Soţii Martin "au fost angajaţi pe deplin în viaţa de zi cu zi, în afaceri, în viaţa socială şi eclezială. Dar în acelaşi timp, privirea lor era orientată constant spre Cer... Fiecare era constant în rugăciune, în viaţa contemplativă, în viaţa de rugăciune în familie, în viaţa liturgică a Bisericii şi împreună, în familia lor. Soţul şi soţia urmăreau un program strict. Mergeau în fiecare dimineaţă la Sfânta Liturghie de la ora 5.30... În fiecare dimineaţă şi seara se rugau cu toată familia. Respectau duminicile şi sărbătorile rânduite de Biserică. Louis conducea adoraţia de noapte a Euharistiei. Zelie, ultima care mergea la culcare, rămânea până la miezul nopţii. Erau o mulţime de lucruri care trebuiau făcute, dar Îl slujeau cu generozitate pe Dumnezeu şi aproapele".

"Prin multele dureri şi încercări prin care le-a fost dat să treacă, Louis şi Zelie au continuat să creadă în iubirea pe care Dumnezeu o poartă personal fiecăruia dintre ei şi copiilor lor, în parte... Zelie avea puterea să-i scrie cumnatei sale, consolând-o la moartea copilului acesteia: `Scumpul tău copilaş e cu Dumnezeu acum; se uită în jos la tine şi te iubeşte şi într-o zi va fi din nou al tău`". Referindu-se la moartea propriilor ei copii, ea continua: "Mulţi mi-au spus: `ar fi fost mai bine pentru tine să nu-i ai deloc`. Dar n-am putut suporta o astfel de vorbărie. Nu cred că părerea de rău şi necazurile pe care le-am îndurat ar putea fi comparate cu fericirea eternă a copiilor mei cu Dumnezeu. În afară de asta, ei nu sunt pentru totdeauna pierduţi; viaţa-i scurtă şi e plină de cruci, dar îi vom regăsi iarăşi în Cer".

"După ce au dus o viaţă eroică, Louis şi Zelie au avut de îndurat boli lungi şi necruţătoare, iar în cazul lui Zelie, moartea prematură. Ea a murit de cancer la sân la vârsta de 46 ani, pe când Tereza, fiica cea mai mică, nu avea decât 4 ani. La aflarea diagnosticului a avut puterea să scrie: `Aşadar, să lăsăm totul în mâna Domnului. El ştie mai bine decât noi ce anume e bine pentru noi. El răneşte şi tot El vindecă. Am să merg la Lourdes cu primul pelerinaj şi sper că Sfânta Fecioară mă va vindeca dacă acest lucru e necesar`. Când a văzut că nu s-a vindecat la Lourdes, şi-a păstrat mai departe credinţa". În încheierea materialului se subliniază: "Dumnezeu a chemat Biserica să-i beatifice pe cei doi soţi, nu pentru gloria lor, ci ca să ne stimuleze, în împrejurările specifice societăţii de astăzi, să le imităm iubirea, fidelitatea în iubire, slujirea lui Dumnezeu şi a aproapelui, iubirea faţă de cei săraci, implicarea în rugăciune şi în viaţa comunităţii, şi mai ales abandonarea completă în faţa voinţei lui Dumnezeu".

(Sursa: Lumea Catholica)

AMVON

Duminica Înfricoşătoarei Judecaţi

(a XXXV-a după Rusalii)

"Iar când va veni Fiul Omului întru mărire cu toţi sfinţii îngeri, atunci va şedea pe scaunul măririi şi se vor aduna înaintea Lui toate popoarele" (Mt. 25,31).

Fiecare pericopa evanghelică citită în duminicile de peste an, ne oferă prilejul să reflectăm asupra unor anumite învăţături necesare pentru viaţă. Unele ne întăresc în credinţă, altele ne încântă prin frumuseţea învăţăturilor. Uneori cartea dumnezeiască ne picură în inimi stropi de milă şi de bunătate, alteori ne îmbie la reculegere şi mângâiere. Evanghelia de astăzi ne trezeşte în suflet zguduitorul sentiment al groazei, al fricii. Ea ne vorbeşte despre aceea zi care va însemna ultimul act al istoriei omeneşti: ziua arătării Fiului Omului, ziua împlinirii Împărăţiei lui Dumnezeu, judecata din urmă. Icoana judecăţii din urmă a avut întodeauna o înrâurire puternică şi binefăcătoare asupra sufletului omenesc. Datorită ei, au rămas neclintiţi în credinţă cei dintâi creştini. Datorită ei, mucenicii au primit chinurile şi moartea cu zâmbetul pe buze. Gândul la judecata din urmă le-au făcut pe fecioare să biruiască ispitele cărnii şi pe mucenici să găsească dulce asprimea vieţii lor. Acelaşi gând a făcut ca mii şi mii de păcătoşi să se întoarcă la Dumnezeu şi să verse lacrimi de căinţă. Drama ce se descrie este drama vieţii şi dacă veţi privi bine vă veţi descoperi pe voi înşivă. Acolo, la înfricoşatul tribunal ceresc, în faţa miilor de îngeri, în mijlocul nesfârşitului număr de împricinaţi, veţi sta voi înşivă într-un colţ ca să primiţi din partea Marelui Judecător, ce? Viaţă sau moarte, fericirea sau osânda; răsplătirea sau pedeapsa. Cea dintâi descoperire ce ne-o face Evanghelia judecăţii din urmă, este aceea că va veni prin surprindere, *"Iar despre ziua şi ceasul acela nimeni nu ştie, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, fără numai Tatăl"* (Mt. 24,36). Totuşi, Isus ne descoperit semnele care vor premerge judecăţii: Dumnezeu va zgudui din temelii stihiile Universului; soarele se va întuneca, luna nu-şi va da lumina sa, stelele vor cădea de pe cer şi toate puterile cerului se vor clătina, apoi Domnul va trimite pe îngerii săi să vestească ceasul înfricoşat. La răsunetul trâmbiţelor îngereşti toţi morţii se vor scula din morminte, de la Adam şi până la cel de pe urmă născut; cei morţi de bătrâneţe, cei morţi din pruncie, cei înecaţi în ape, cei ucişi în războaie, cei sfâşiaţi de fiare şi cei arşi în foc. Toţi îşi vor îmbrăca trupurile în care au vieţuit şi tremurând se vor înfăţişa înaintea judecătorului Preaînalt. Cine va fi judecătorul? Fiul Omului în toată măreţia şi puterea lui. Isus Cristos în toată plinătatea majestăţii Sale dumnezeieşti. Spre a înţelege ce înseamnă un judecător Dumnezeiesc în toată măreţia Lui voi aminti două întâmplări biblice: - Când Dumnezeu s-a coborât pe muntele Sinai, ca să dea legea lui Moise, locul s-a făcut atât de înfricoşat, încât poporul, la

poalele muntelui, s-a umplut de frică şi cutremur, deşi Domnul s-a arătat acoperit, în chip tainic. – Isus pe muntele Taborului, şi-a arătat numai o rază din strălucirea sa şi cu toate acestea cei trei ucenici au căzut cu feţele la pământ şi s-au spăimântat foarte. Gândiţi-vă ce arătare va fi aceea când Dumnezeu va veni pe norii cerului, nu ca să vă dea legea, ci ca să judece pe călcătorii de lege, nu ascuns, ci în toată strălucirea Lui. Oamenii se vor simţii în faţa Lui, vinovaţi. Cât de mare e frica şi ruşinea când dai ochi cu omul căruia i-ai făcut vre-un rău. Când fii lui Iacob l-au întâlnit în Egipt pe bunul şi blândul lor frate Iosif, pe care-l vânduseră ca rob, de frică şi de ruşine nu putură să scoată o vorbă. Dar când îl vom vedea pe pe Isus care s-a răstignit şi a murit pentru noi şi pe care noi l-am trădat, l-au vândut şi l-am batjocorit cu păcatele noastre, cu ce ochi îl vom privi, cu ce inimă vom sta în faţa lui? La judecata de apoi, Dumnezeu se va arăta în toată urgia şi mânia Sa. Să ne amintim de potop, de arderea Sodomei şi Gomorei, la plăgile asupra lui Faraon egipteanul, dar niciodată Dumnezeu n-a aprins pe pământ toată urgia sa. Întodeauna mânia sa a fost potolită, îmblânzită de iubirea Sa faţă de oameni.

La judecată nu va mai fi aşa: atunci Dumnezeu va fi numai mânie, fără blândeţe, numai dreptate, fără milă. Sfântul Ioan spune că acel ceas va fi atât de grozav încât păcătoşii vor striga munţilor şi stâncilor: *"Cădeţi peste noi şi ascundeţi-vă de faţa celui ce şade pe tron şi de mâna mieluşelului. Că a venit ziua cea mare a mâniei şi cine poate să stea? (Apoc. 6,16)*. Atunci sfinţii nu vor mai mijloci pentru noi, ci vor cere ca Domnul să facă dreptate cauzei Sale. Atunci rănile deschise ale lui Isus vor striga şi sângele pătimirii Lui va cere să fie răzbunat. La acel proces teribil vor fi chemaţi toţi fără deosebire: grecul sau barbarul, săracul şi bogatul, omul de lume, călugărul, regele şi ultimul ceşetor. În faţa judecătorului suprem toate titlurile, toate rangurile vor dispare: stăpânul va sta alături de rob, prinţul lângă ţăran, savantul lângă neştiutor, generalul lângă soldat, conducătorul de stat lângă măturătorul de stradă, toţi deavalma, o mare de capete încremenite de spaimă.

Apoi va începe judecata. În faţa acelui tribunal vor fi rechemate toate clipele vieţii noastre, toată istoria vieţii noastre de la prima simţire până la cea de pe urmă suflare. Atunci nu vom putea ascunde nimic. Toate vor fi scoase la iveală: păcatele pe care noi le-am făcut şi păcatele altora a căror cauză am fost noi cu sfatul sau cu pilda noastră. Binele pe care l-am făcut şi cel ce nu l-am făcut deşi l-am fi putut face. Toate faptele noastre vor fi strânse la un loc sub privirile noastre înspăimântate. Se va arăta şi istoria ascunsă a inimii noastre, a acelei inimi care întodeauna s-a ferit de văzul lumii, care s-a arătat înafară bună, dreaptă, curată dar care înăuntru era plină de putregai, de dorinţe ruşinoase, de gânduri murdare, de planuri mişeleşti, care doar aşteptau un prilej spre a le împlini. O lumină neaşteptată va lumina această peşteră de păcate de unde vor ieşi la iveală tot felul de răutăţi. Această cercetare se va face în faţa tuturor îngerilor şi oamenilor.

În ziua judecăţii, Fiul Omului ne va demasca în faţa tuturor! *"Aduna-voi împotriva ta pe toţi, voi descoperi goliciunea ta înaintea lor şi ei vor vedea toată neruşinarea ta" (Ezechiel 16,37)*. Da, toată lumea va fi martoră neruşinării noastre.

După aceea va urma despărţirea. *"Şi va despărţi, Fiul Omului pe unii de alţii cum desparte oile de capre"*. În lumea aceasta deosebirile dintre oameni le formează averea, slujbele, rangurile. În ziua cea de apoi nu va fi aşa. Se va despărţi pleava de grâu, vasul de ruşine de vasul de cinste, păcătosul de cel drept. Va fi o despărţire crudă. Se va despărţi tată de fiu, prieten de prieten, frate de soră. Dacă despărţirea prin moartea trupească ne lasă o speranţă a posibilei revederi, această despărţire finală de la judecată va fi pe vecie şi nu va lăsa nici o speranţă de întâlnire.

După aceea, Împăratul măririi privind din văzduh spre cele două cete, întâi se va adresa celor de-a dreapta, cu blândeţe şi cu bunătate: *"Veniţi binecuvântaţii Părintelui Meu! Ieşiţi din pământul în care aţi fost dispreţuiţi şi socotiţi ca*

lepădăturile lumii! Urmaţi-mă pe căile nemuritoare ale gloriei şi fericirii, precum m-aţi urmat pe cele ale umilinţelor şi suferinţei. M-aţi ascultat, m-aţi iubit. Veniţi de moşteniţi împărăţia gătită vouă de la întemeierea lumii!". Se va adresa apoi celor de-a stânga, cu flăcările mâniei şi ale răzbunării în priviri, cu un glas ce va deschide sânurile pământului, Domnul va striga păcătoşilor: *"Duceţi-vă de la Mine blestemaţilor, în focul cel de veci! M-aţi dispreţuit, mi-aţi călcat poruncile în picioare, v-aţi făcut idoli din plăcerile şi deşertăciunile lumii! Duceţi-vă! Plăcerile voastre au fost repezi şi trecătoare. Chinurile ce vă aşteaptă vor fi fără sfârşit!"*

În vreme ce păcătoşii, blestemându-şi soarta şi ceasurile în care s-au născut, se vor prăbuşi în prăpastiile iadului ca să se chinuiască în veci, drepţii se vor înălţa spre măririle cereşti, cântând imnuri de mărire, ca să se bucure deapururi de desfătările cele negrăite ale împărăţiei lui Dumnezeu. După ce Moise a citit israilitenilor legea Domnului a sfârşit prin cuvintele acestea: *"Fiii lui Israel! Iată eu v-am pus astăzi înainte viaţa şi moartea, binecâvântarea şi blestemul. O binecuvântare dacă nu veţi ieşi din căile Lui şi veţi păzi poruncile Lui. Un blestem, dacă nu veţi asculta şi veţi sluji altor dumnezei. Alegeţi!" (Deuteronom 30,15-19).*

Cu aceleaşi cuvinte sfârşesc şi eu cuvântul meu de astăzi: Fraţilor, v-am arătat făgăduinţele şi ameninţările, moartea şi viaţa, partea cea stângă şi partea cea dreptă, vă întreb: pe care din aceste două drumuri păşiţi? În care ceată v-aţi duce dacă Cristos ar apărea în clipa aceasta să judece lumea? Să nu ne amăgim. Murim aşa cum trăim. Dăcă trăim în păcate în păcate murim, şi vai de cel ce moare în păcate. De aceea vă îndemn, îndreptaţi-vă, întorceţi-vă la Dumnezeu! Postul mare e înaintea uşilor. Iată vremea potrivită pentru primenirea sufletului şi pentru curăţirea de păcate. Folosiţi acest prilej binecuvântat! Mărturisiţi-vă păcatele preoţilor! Înoiţi-vă viaţa prin primirea Sfintelor Taine! Luaţi hotărârea sfântă ca niciodată, cu nici un preţ, să nu mai ieşiţi din calea Domnului.

Dacă veţi trăi ca dpreţii; ca drepţii veţi fi răsplătiţi în ziua înfricoşătoarei Judecăti. Amin!

Pr. Ţurcaş Gheorghe

AMVON

Duminica Samarinencei
(a V-a după Paşti)

În Duminica a cincea după Paşti prăznuim sărbătoarea Samarinencei. Praznicul se înscrie în ciclul duminicilor de după Paşti, care îl prezintă pe Isus Hristos drept Fiul lui Dumnezeu, întrupat, venit în lume în căutarea omului căzut în păcat, pentru a-l ridica din această stare şi a-l repune în demnitatea cea dintâi.

Înainte de patima şi de Învierea Sa, Domnul Hristos, a vestit Evanghelia Împărăţiei, descoperind ucenicilor că alegerea celor vrednici de moştenirea cea veşnică făgăduita de El se va face, nu numai dintre iudei ci şi dintre neamurile păgâne. Până acum L-am văzut pe Hristos în mijlocul poporului iudeu, poporul ales, pe care Dumnezeu îl condusese în chip minunat în istorie. În această duminică Hristos se revelează unei femei de alt neam - unei samarinence (Ioan 4, 1-42).

Ştim că samarinenii erau urâţi, dispreţuiţi de iudei din pricină că ţineau doar o parte din Lege. Dacă iudeii îi urau pe samarineni, Hristos voia convertirea lor. El venise în lume pentru toţi oamenii, venise să desfiinţeze barierele dintre iudei şi elini, dintre robi şi slobozi, venise să facă din întreaga umanitate un popor al lui Dumnezeu. Acesta este mesajul Duminicii Samarinencei, când îl vedem pe Hristos căutând nu un popor sau o seminţie anume, ci suflete curate, însetate de veşnicie, cărora să le potolească setea cu apele nemuririi.

Pe cine a întâlnit la fântână femeia Samarineanca?

Sfânta Evanghelie de la Ioan (4, 1-42), ne relatează că Mântuitorul trecând prin Samaria, fiind obosit, S-a aşezat să se odihnească lângă fântâna lui Iacov.

Regiunea dintre Iudeea şi Galileea era numită Samaria, luându-şi numele de la dealul Samariei. Drumul dintre Ierusalim şi Galileea trecea prin Sihar, lângă Sichem.

Acolo L-a întâlnit o femeie samarineancă, venită din cetate pentru a scoate apă, femeie căreia Hristos i s-a revelat ca fiind Mesia cel prezis de profeţi. Isus nu i-a spus dintr-o dată cine este, ci mai întâi a pregătit-o pentru a putea primi descoperirea, lucru subliniat de Sinaxarul sărbătorii care ne spune că: *„Isus o îndrumă către cele înalte aducând vorba despre apa spirituală…Hristos, ca să nu sperie pe femeie nu-i spune despre Sine că este mai mare decât Iacob, ci aduce din nou vorba despre apă, înfăţişând mai departe cât de mai presus de toate este aceasta, devreme ce dacă bea cineva din apa aceasta, nu va înseta niciodată".* Hristos i-a deschis astfel inima femeii, făcându-o să-L recunoască drept un prooroc, să se gândească chiar la Mesia cel profeţit, şi atunci Hristos cunoscând bunăvoinţa femeii şi că samarinenii ştiau şi ei cele cu privire la Mesia, din cărţile lui Moise şi că prooroc mai mare ca acesta va ridica Domnul Dumnezeu, zice: Eu sunt Mesia! Descoperirea a fost categorică. Samarineanca s-a învrednicit să audă de la Hristos ceea ce foarte puţini dintre iudei auziseră. Hristos nu ţinea cont de neam, El căuta inimi sincere, deschise, gata să-L primească. Această recunoaştere a lui Hristos de către samarineancă o cântăm la Vecernia acestei duminici, spunând: *„Fiul şi Cuvântul Tatălui, Cel împreună fără de început şi împreună veşnic, Izvorul tămăduirilor, a venit la fântână şi o femeie din Samaria a venit să scoată apă; pe care văzându-o Mântuitorul, a zis: Dă-mi apă să beau şi mergi de cheamă pe bărbatul tău! Iar ea grăind ca unui om iar nu ca unui Dumnezeu, silindu-se să tăinuiască, a zis: Nu am bărbat! Şi Învăţătorul a zis către dânsa: Adevărat ai zis: Nu am bărbat; căci cinci ai avut şi acum pe care-l ai nu-ţi este bărbat iar ea mirându-se de acel cuvânt şi alergând în cetate, striga mulţimilor, grăind: Veniţi de vedeţi pe Hristos, Carele dăruieşte lumii mare milă".*

„Zis-a samarineanca celor din cetate: Iată, S-a arătat pe pământ Mesia, Hristos, despre care s-a scris în Lege, demult că va să vină proroc mare, Dumnezeu şi Om; Acesta şi pe cele făcute de mine le-a vădit şi pe cele ascunse întru adâncul inimii mele, pe toate mi le-a spus, precum le-am făcut. Pentru aceasta, alergând toată cetatea şi încredinţându-se că spusele ei sunt întru totul adevărate, s-a şi minunat de acesta şi văzându-l, a crezut." (vec. Joi săpt. V d. Paşti)

Hristos căută pe cei care voiesc mântuirea.

Femeia samarineancă este şi o imagine omenirii căzute în păcat. *„Venit-a la izvor, în ceasul al şaselea, Izvorul minunilor, spre a aduce la viaţă pe rodul Evei; că Eva întru acest ceas a ieşit din rai, din pricina amăgirii şarpelui. Deci s-a apropiat samarineanca să scoată apă, pe care văzându-o Mântuitorul, a zis: Dă-mi apă să beau şi Eu te voi sătura de apa cea vie; iar înţeleapta, alergând în cetate, a vestit îndată mulţimilor, zicând: Veniţi de vedeţi pe Hristos, Domnul, Mântuitorul sufletelor noastre".* (Vecernia acestei duminici)

Samarineanca de la fântâna lui Iacov este prezentată ca imagine a omenirii căzute, dar şi ca mijloc prin care Hristos voia să ajungă la noi, cei al căror chip era. Duminica Samarinencei este prin urmare, un prilej la care îi aducem cântare Celui ce ne-a mântuit pe noi, Celui ce trecând prin Samaria, căuta mântuirea femeii samarinence şi a noastră a tuturor. Revelaţia făcută femeii samarinence face parte din lucrarea de mântuire a omului, întreprinsă de Iisus Hristos, de care noi bucurându-ne, îl lăudăm.

Cum a fost transformată samarineancă de întâlnirea cu Hristos?

Întâlnire a omului cu Dumnezeu, cu Hristos, nu poate rămâne fără urmări în viaţa omului. Ştim ce a însemnat pentru Sfinţii Apostoli, întâlnirea cu Hristos cel înviat. De asemenea Saul, fiind întâmpinat de Hristos pe drumul Damascului, s-a schimbat radical. La fel stau lucrurile şi cu femeia samarineancă. Era o femeie păcătoasă, dar întâlnindu-L pe Hristos, a devenit alta umplându-se de cunoştinţă dumnezeiască. Condacul praznicului ne arată că pentru samarineancă întâlnirea cu Hristos a însemnat moştenirea împărăţiei veşnice: *„Cu credinţă venind la fântână samarineanca, Te-a văzut pe Tine apa înţelepciunii, din care bând din destul*

cea pururea lăudată, a moştenit împărăţia cea de sus". Viaţa însă, tinde să dea viaţă , lumina să lumineze. Femeia care a primit lumina nu poate ascunde acest dar. Lăsându-şi vasul cu apă, dădu fuga în cetate să vestească tuturor samaritenilor pe Mântuitorul. Fusese convertită la Hristos, la credinţă şi deveni totodată „misionară", chemându-i la credinţă pe toţi cei din cetate.

Pentru samarineancă întâlnirea cu Hristos, a însemnat îndeosebi două lucruri: convertire la credinţă şi misionarism. Este un prilej să ne întrebăm şi noi dacă L-am întâlnit pe Hristos. Răspunsul însă trebuie să-l dăm cu viaţa noastră.

Pr. Florin Mureşan

AMVON

Predica la înmormântare

Când cineva drag moare în păcat

Mama mea a murit la 27 de ani. A lăsat în urma ei un soţ îndurerat şi trei copii: eu, pe atunci de şase ani, şi o soră şi un frate, de patru şi de doi ani. Îmi amintesc bine de mama mea, de moartea ei datorită pneumoniei în a doua zi de Crăciun din 1934, precum şi de funeraliile ei, primele la care am participat. Îmi amintesc şi de tatăl meu cum îmi spunea la câteva zi după înmormântare: "Trebuie să ne rugăm încă pentru mami. Ea este cu Dumnezeu, dar rugăciunile noastre îi sunt de ajutor." Aceste cuvinte aveau sens pentru mine şi atunci când aveam şase ani, şi au sens şi astăzi. Nu am celebrat nici o Liturghie fără să mă rog pentru mama mea, iar acum şi pentru celelalte persoane dragi care au plecat la Domnul în cele peste şapte decenii de la moartea ei.

Dar care este situaţia cu cei care par a fi murit în păcat de moarte, lipsiţi de harul lui Dumnezeu? Ce să credem despre ei? Problema este una serioasă, în special când este vorba de cineva drag. Permiteţi-mă să o abordez aşa cum pot mai bine.

Păcatul de moarte

"Pentru ca un păcat să fie de moarte", spune Catehismul Bisericii Catolice, "sunt cerute simultan trei condiţii: 'Este păcat de moarte orice păcat care are drept obiect o materie gravă şi care este săvârşit cu conştiinţă deplină şi cu consimţământ deliberat'" (nr. 1857). Este important să fie îndeplinite toate cele trei condiţiile. Chiar dacă presupunem că păcatele unei persoane au fost grave, cum putem să fim siguri că au fost îndeplinite şi celelalte două condiţii? Tot Catehismul ne spune: "Impulsurile sensibilităţii, pasiunile, pot şi ele să atenueze caracterul voluntar şi liber al greşelii, ca şi presiunile exterioare sau tulburările patologice" (nr. 1860). Nu putem niciodată să apreciem măsura în care astfel de factori atenuanţi sunt prezenţi la anumită persoană sau nu. Doar Dumnezeu poate să privească în inima omului.

Când oamenii mă întreabă dacă un anume păcat este de moarte, eu le spun: "A păcătui de moarte înseamnă a întoarce spatele lui Dumnezeu în mod intenţionat şi liber într-o problemă gravă; este o decizie intenţionată şi liberă de a da cu piciorul la toate lucrurile bune din viaţa ta. Aşa ceva ai făcut?"

Zei falşi

Fie că ne dăm seama, fie că nu, cu toţii căutăm binele de-a lungul întregii vieţi. Păcatul apare atunci când căutăm binele în locuri greşite. Biblia numeşte acest lucru ca fiind idolatrie: invocarea unui zeu fals, care nu poate niciodată să răspundă rugăciunilor noastre. Scriitorii biblici şi-au exprimat în

repetate rânduri dispreţul faţă de cei care se roagă unor zei falşi. Psalmul 115 spune despre ei:

"Idolii neamurilor sunt argint şi aur, lucruri de mâini omeneşti: Gură au şi nu vor grăi; ochi au şi nu vor vedea; Urechi au şi nu vor auzi; nări au şi nu vor mirosi; Mâini au şi nu vor pipăi; picioare au şi nu vor umbla, nu vor glăsui cu gâtlejul lor.

Asemenea lor să fie cei ce-i fac pe ei şi toţi cei ce se încred în ei."

Mai izbitoare este imaginea ridiculizatoare a celor care cheamă zei falşi în "duelul" dintre profetul Ilie şi profeţii falsului zeu Baal, pe vârful Muntelui Carmel. Regula întrecerii era simplă: "Voi să chemaţi numele dumnezeului vostru, iar eu voi chema numele Domnului Dumnezeului meu. Şi Dumnezeul Care va răspunde cu foc, Acela este Dumnezeu", a spus Ilie (1Regi 18,24). Adepţii lui Baal au fost cei care au început: "au chemat numele lui Baal de dimineaţă până la amiază, zicând: 'Baale, auzi-ne!' Dar n-a fost nici glas, nici răspuns. Şi săreau împrejurul jertfelnicului pe care-l făcuseră. Iar pe la amiază, Ilie a început să râdă de ei şi zicea: 'Strigaţi mai tare, căci doar este dumnezeu! Poate stă de vorbă cu cineva, sau se îndeletniceşte cu ceva, sau este în călătorie, sau poate doarme; strigaţi tare să se trezească!' Şi ei strigau cu glas mai tare şi se înţepau după obiceiul lor cu săbii şi cu lănci, până ce curgea sânge. Trecuse acum de amiază şi ei s-au zbuciumat mereu până la timpul jertfei. Dar n-a fost nici glas, nici răspuns, nici auzire" (1Regi 18,26-29).

Sf. Toma de Aquino, unul dintre cei mai mari teologi, identifică patru zei falşi: bogăţia, plăcerea, puterea şi onoarea. Adepţii lor nu sunt greu de găsit. Omul care s-a străduit atât de mult să strângă bogăţii pentru ca la 50 de ani să facă stop cardiac. Omul care se cufundă în căutarea plăcerilor fizice, cu orice preţ. Omul care calcă în picioare pe oricine şi orice doar ca să pună mâna pe putere. Omul care este atât de avid de apreciere încât devine incapabil să mai audă adevărul despre el, devenind o marionetă în mâinile oricui ştie să îl linguşească. Pe aceşti adepţi ai unor zei falşi îi întâlnim frecvent printre noi, chiar şi în preoţie. Dar nu sunt oameni răi. Sunt chiar oameni buni. Chiar şi ceea ce caută ei este bun; pentru că ceea ce caută, deşi nu îşi dau seama, este Dumnezeu. Locul unde îl caută este greşit. Zeii pe care îi invocă ei nu pot să răspundă vreodată la rugăciunile lor.

Despre un exemplu viu de idolatrie le-am vorbit cândva unor elevi cărora le predam în Germania, în 1963. Eram într-un liceu de băieţi, unde elevii învăţau engleza. O ştiau suficient de bine pentru a desfăşura întreaga oră în engleză. Una dintre cărţile pe care le-am citit la ore a fost "Bătrânul şi marea" a celebrului Ernest Hemingway, câştigător al Premiului Pulitzer. Este povestea unui pescar cubanez care merge pe mare cu o barcă şi prinde cel mai mare peşte din viaţa sa. Neputând să îl aducă în barcă, îl lasă în apă, dar începe să se teamă că rechinii numeroşi din zonă îi vor ataca imensa captură. Când ajunge în port, trofeul lui este de fapt un schelet. Este o povestire pesimistă.

Le-am spus elevilor că autorul cărţii a dus o viaţă în care a căutat mereu senzaţiile: în luptele din războiul civil spaniol, în cele patru căsătorii şi cine ştie câte aventuri extra-maritale, în vânătorile organizate în Africa. Asemenea milionarilor pentru care bogăţia nu este niciodată de ajuns, nici o persoană ce caută senzaţiile şi plăcerile nu este satisfăcută vreodată. Aceasta ar putea fi explicaţia pentru pesimismul cărţii lui Hemingway. Surprinde pe cineva - i-am întrebat eu pe studenţi - că la sfârşit scriitorul şi-a tras un glonţ în cap la 61 de ani? I-am invitat să compare tragicul sfârşit al lui Hemingway cu moartea pe atunci recentă a unui om care a impresionat lumea întreagă prin bucuria şi fericirea pe care o afişa: Papa Ioan al XXIII-lea. Amândoi şi-au petrecut viaţa căutând fericirea. Doar că bunul Papă a găsit-o, căutând-o în Acela care este singurul ce o poate da.

Merg oare adepţii zeilor falşi neapărat în

iad? În cele din urmă aceasta este întrebarea.

Iadul

Catehismul afirmă că dacă un păcat de moarte "nu este răscumpărat de căinţă şi de iertarea lui Dumnezeu, el produce excluderea din Împărăţia lui Cristos şi moartea veşnică a iadului, deoarece libertatea noastră are puterea de a face alegeri definitive fără întoarcere. Totuşi, dacă putem aprecia că un act este în sine o greşeală gravă, trebuie să încredinţăm judecata asupra persoanelor dreptăţii şi îndurării lui Dumnezeu" (nr. 1861). Ultima frază este importantă: ne interzice să afirmăm cu convingere că o anumită persoană ar fi în iad.

Dar cum poate un Dumnezeu iubitor şi milostiv să condamne pe cineva la pedeapsa veşnică a iadului? Adevărul este că Dumnezeu nu condamnă pe nimeni la iad. Catehismul spune că iadul este o opţiune personală. A muri în păcat de moarte fără a te pocăi şi a accepta iubirea milostivă a lui Dumnezeu înseamnă a rămâne separat de El pentru totdeauna, din alegerea noastră liberă. Această stare de definitivă auto-excludere de la comuniunea cu Dumnezeu şi cu fericiţii este numită "iad".

Ce este mai exact iadul? Este ca atunci când toţi au fost invitaţi la petrecere, şi doar tu nu eşti acolo - nu pentru că nu ai fi fost invitat, de fapt ai fost invitat de nenumărate ori, ci pentru că ai refuzat de fiecare dată invitaţia. Este starea de singurătate: tu cu tine, pentru totdeauna, fără lumină, fără iubire, fără nimic bun. Cei care fac o alegere permanentă şi consecventă de a fi fără toate acestea - cei care în mod intenţionat şi definitiv alungă orice e bun în viaţa lor - vor vedea într-o zi că Dumnezeu le respectă alegerea. Judecata ce ne aşteaptă pe fiecare dintre noi la sfârşit nu este o balanţă între plusurile şi minusurile vieţii noastre, scrise într-o carte de contabilitate divină. De fapt, în momentul judecăţii Dumnezeu consfinţeşte propria judecată pronunţată de deciziile pe care le-am luat de-a lungul vieţii pământeşti.

Dacă nu l-aţi văzut, atunci vă îndemn să vedeţi filmul britanic "Regina", un film elegant şi frumos, cu momente de suspans dar şi cu momente impresionante. Ne prezintă controversa dintre premierul britanic, Tony Blair, şi suverana sa, regina Elisabeta a II-a, privitor la reacţia ei la tragica moarte a prinţesei Diana, contrastând tăcerea reginei, retrasă pe domeniile din Scoţia, cu durerea populaţiei din Londra. Filmul ne oferă un bun exemplu legat de subiectul nostru.

Diana a trăit în viteză şi aşa a şi murit. I-a fost infidelă soţului, după cum şi el i-a fost infidel. A intrat într-o cursă a plăcerilor şi există destule dovezi că nu avea vreo credinţă religioasă. Cu câteva săptămâni înainte de a muri a fost chiar la un spiritist. Cu toate acestea, ea a făcut numeroase gesturi de iubire şi a avut cuvinte de încurajare pentru oamenii în suferinţă: bolnavii infectaţi cu HIV, cei fără casă, victimele minelor. Pentru aceasta oamenii au iubit-o. Când a murit, m-am gândit că destinul ei a semănat oarecum cu cel al femeii din Evanghelia lui Luca, "cunoscută în cetate ca o păcătoasă", dar care i-a uns picioarele lui Isus cu ulei parfumat. Când unii şi-au manifestat nemulţumirea vizavi de acceptarea de către Isus a unor astfel de gesturi din partea unei păcătoase, El a răspuns: " Iertate sunt păcatele ei cele multe, căci mult a iubit" (Luca 7,47). Nu putem spera la aceste cuvinte şi pentru alţii?

"Nu vă îndoiţi niciodată"

Pe când eram un seminarist de 20 de ani, l-am auzit pe un preot, care a fost paroh toată viaţa sa, spunându-ne în timpul unor zile de reculegere: "Fraţii mei, ca preoţi veţi fi păstori peste toţi cei din parohiile voastre. Unii dintre ei vor veni la biserică de Crăciun şi de Paşti doar, alţii niciodată. Să nu credeţi că aţi eşuat în misiunea voastră relativ la aceşti oameni. De fapt oamenii se află în diferite stadii ale itinerarului lor spiritual. Unii vor lua curba corectă spre Dumnezeu cu câteva momente înainte de a muri. Dacă în slujirea

voastră veţi ajuta pe cineva să schimbe direcţia, orientându-l spre Dumnezeu, în orice moment ar fi, voi v-aţi îndeplinit misiunea." După 60 de ani, aceste cuvinte îmi sunt încă vii în memorie.

Sfântul nostru Părinte Papa Benedict al XVI-lea spunea ceva similar. Cu câţiva ani înainte să fie ales Papă, într-un interviu acordat jurnalistului Peter Seewald, Cardinalul Joseph Ratzinger spunea: "Nu am nimic împotrivă dacă oameni care nu au mers tot anul la biserică se duc cel puţin de Crăciun sau în noaptea Anului Nou sau cu ocazii speciale, deoarece acesta este un alt mod de a aparţine sacrului, luminii. Trebuie să existe diferite forme de participare şi asociere; Biserica trebuie să fie deschisă lăuntric" (Dumnezeu şi lumea).

În octombrie 2006, Papa Benedict al XVI-lea încheia o serie de cateheze despre cei doisprezece Apostoli vorbind despre Iuda Iscarioteanul. Nu putem şti de ce l-a trădat Iuda pe Isus, după ce Acesta l-a primit în cercul prietenilor Săi apropiaţi, a spus Papa. El l-a comparat pe Iuda cu Petru, care de asemenea l-a trădat pe Isus. După căderea sa, Petru s-a pocăit şi a găsit iertare şi har. Şi Iuda s-a pocăit, dar părerea lui de rău a degenerat în disperare şi a devenit auto-distrugere. Este o invitaţie la a ne aminti mereu ceea ce Sfântul Benedict spunea la sfârşitul capitolului al V-lea al Regulii sale: "Nu vă îndoiţi niciodată de milostivirea lui Dumnezeu".

Gândiţi-vă frecvent la aceste cuvinte. Milostivirea lui Dumnezeu este cea care ne permite să sperăm că fiecare om se va mântui, inclusiv noi. Cu toţii am adus cult pe altarul unor zei falşi la un moment dat în viaţă - unii poate chiar ani întregi. Nici noi, preoţii, nu suntem o excepţie. Mi-a trebuit aproape o viaţă întreagă să înţeleg că cele mai profunde dorinţe ale inimii pot să fie satisfăcute doar de Dumnezeu - şi mă apropii de încheierea celui de-al optulea deceniu al vieţii mele. "Deşi suntem păcătoşi", spunem în Rugăciunea Euharistică, "ne încredem în milostivirea şi iubirea Ta. Primeşte-ne nu pentru vrednicia noastră, ci din belşugul milei Tale."

Rugaţi-vă pentru cei care au plecat din această viaţă. Rugaţi-vă şi amintiţi-vă cuvintele Episcopului bătrân spuse Sfintei Monica, mama Sfântului Augustin, când aceasta era îndurerată de modul în care strălucitul ei fiu îşi irosea viaţa, aducând cult la temple ale zeilor: "Fiul atâtor lacrimi nu poate să piară". (traducere Radu Capan, sursa Crisis Magazin, aprilie 2007)

Pr John Jay Hughes

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

Sfinţire inaugurală a bisericii greco-catolice din Jibou

Cu prapori şi icoane în mâini, cu cântări de laudă pe buze, alaiul credicioşilor greco-catolici din Jibouşi nu numai a străbătut în zi de prasnic (duminică, 7 septembrie a.c.) o parte din străzile urbei, pornind în pelerinaj de la Mănăstirea "Fecioara Maria" spre noul lăcaş de cult, "Neprihănita Zămislire", pentru a participa la sărbătoarea sfinţirii inaugurale. În jur de 500 de creştini s-au adunat în faţa Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică din Jibou, pentru a fi părtaşi la manifestările prilejuite de eveniment şi la urma urmei pentru a asculta Cuvântul lui Dumnezeu. Primarul oraşului, dl. Eugen Bălănean, gazdă primitoare cum îl ştim, l-a întâmpinat pe Preasfinţia Sa Ioan Şişeştean, episcop al

Maramureşului, cu căldură şi sincere îmbrăţişări, adresând un salut de bun venit, lui, suitei de preoţi şi întregii asistenţe. Începând cu orele 10,00, episcopul Ioan Şişeştean a

pontificat Sfânta Liturghie, nu înainyte de a răspunde cu aceeşi căldură sufletească primarului Bălănean, şi de a da binecuvântarea sa peste toţi cei prezenţi. Într-o primă etapă a fost sfinţită partea exterioară a noului lăcaş de închinare, apoi a urmat sfinţirea interiorului, prilej cu care enoriaşii au avut posibilitatea şi dreptul de a intra în altar pentru a-l vizita şi totodată pentru a primi harul. Pe tot parcursul ritualului religios, corul Catedralei "Sânta Familie" din Zalău a încântat auzul şi a îmbucurat sufletele celor prezenţi cu imnuri de mărire închinate Divinităţii. După slujba de sfinţire a urmat o agapă creştinească la cantina liceului, unde catolici şi necatolici s-au înfruptat din bunătăţile oferite de organizatori.(sursa Graiul Sălajului)

Viorel Varga

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

Trei episcopi prezenţi la sfinţirea Bisericii greco-catolice din Plopiş

Biserica Greco-Catolica din Plopiş, purtând hramul "Adormirea Maicii Domnului" a fost sfinţită, duminică 28 septembrie, în prezenţa a trei episcopi P.S. Dr Virgil Bercea de Oradea, P.S. Dr Cornel Damian, episcop romano- catolic, auxiliar de Bucuresti şi P.S. Alexandru Mesian de Lugoj, circa 30 de preoti, autorităţi judetene şi locale şi peste 1000 de credinciosi. Lăcaşul de cult a fost construit în perioada 2001 - 2008, cu sprijinul Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, a diferite organizaţii de intrajutorare din Occident şi a credincioşilor din Plopiş. Moaştele care s-au depus în Sfânta Masă a Altarului au fost aduse de la Roma şi aparţin Sf. Carol Boromeu (1538-1584). De mentionat că biserica a fost construită sub păstorirea a trei preoţi: pr. Vasile Aciu 2001-2007, pr. Sabin Cicşa 2007-2008 (mai) şi pr. Ioan Şanta, care serveste şi în prezent. Alături de credicioşii prezenţi la Plopiş au mai fost şi ascultătorii postului "Radio Maria", slujba de sfinţire şi Sfânta Liturghie fiind transmise integral.

Pr. Cristian Borz

Discurs la sfinţirea bisericii din Plopiş

Excelenţele Voastre, stimate autorităţi, dragi confraţi întru preoţie, iubiţi credincioşi.

În calitate de preot paroh al Parohiei greco-catolice din Plopiş de numai 3 luni, îmi revine greua sarcină să vă prezint povestea acestei biserici, istoricul ei. Cu ajutorul câtorva fii ai satului am reuşit să adun informaţii şi voi încerca să le expun pe scurt în faţa dumneavoastră cu aceeaşi emoţie cu care mi-au fost relatate.

Totul a început în anul 1990, când o parte din credicioşii acestei comunităţi au hotărât să revină la vechea credinţă care – după cum se ştie – le-a fost interzisă de către regimul comunist în anul 1948. Mulţi au crezut că lucrurile se vor rezolva de la sine, iar credincioşii noştri bucuroşi de libertatea redobândită după Revoluţia Română din 1989, care au fost smulşi cu sila în 1948, vor reveni în masă la biserica moşilor şi părinţilor lor sfidaţi şi batjocoriţi de comunişti. Dar n-a fost aşa. Deoarece nu au găsit înţelegere sub nici o formă, în ianuarie 1991, credincioşii greco-catolici au fost nevoiţi să părăsească biserica satului. Din acel moment Liturghiile s-au oficiat într-o încăpere din clădirea Grădiniţei de Copii care pentru ei a devenit capelă, cu sprijinul conducerii şcolii din Plopiş din acea vreme.

Ani de zile au suferit, au răbdat multe umilinţe, s-au strâmtorat într-un spaţiu foarte mic, tinerii care s-au căsătorit erau nevoiţi să se cunune în alte localitaţi la alte parohii greco-catolice, de multe ori au întâmpinat greutăţi şi cu tragerea clopotelor pentru pomenirea morţilor, dar nu şi-au pierdut credinţa şi speranţa. La început, au slujit în această capelă pe rând mai mulţi preoţi de la diferite parohii, după posibilităţi. Apoi, de la fondarea ei în cursul anului 1991 şi până în anul 1993 când s-a mutat la Zalău, mai aproape de familie, această parohie a fost păstorită de părintele Ardelean Grigore – Dumnezeu să-l odihnească – un om deosebit care nu ştia să cedeze în faţa greutăţilor şi a ispitelor şi în ciuda acelor vremuri tulburi pe care le traversa parohia, părintele i-a încurajat pe toţi să rabde şi să se roage căci vor veni şi vremuri mai bune. Din anul 1993 şi până în anul 2007, în parohia noastră a slujit părintele Aciu Vasile, căriua în numele credicioşilor îi aduc mulţumiri pentru sprijin şi încurajare, fiind cel care a dus greul alături de credincioşi mulţi ani, le-a fost aproape şi i-a susţinut. De asemenea o sinceră şi caldă mulţumire aducem şi părintelui Cicşa Sabin pentru contribuţia adusă în perioada cât a slujit în parohia noastră.

Nu se poate exprima în cuvinte cu câtă emoţie şi bucurie, acum şapte ani, după îndelungi greutăţi şi piedici credincioşii noştri au primit vestea aprobării locului pentru construirea bisericii. Nu putem să nu amintim aici despre devotamentul şi sacrificiul depus de către Prim Curatorul acestei parohii, baciul Traian Laslău, care din prima zi, începând de la separarea din 1991 şi până în prezent s-a dăruit cu toată fiinţa în slujba acestei parohii, este omul care nu a cedat şi a mers înainte în ciuda oricăror greutăţi sau ostacole, ajutat ulterior de curatorul adjunct Lupou Dumitru şi de toţi membrii Consiliului parohial care s-au succedat de-a lungul anilor şi bineînţeles de credicioşi. Şi iată-ne acum, după atâţia ani în faţa unui vis împlinit. A venit momentul să ne bucurăm împreună de darul lui Dumnezeu şi de rodul muncii tuturor credincioşilor greco-catolici din această parohie: Biserica închinată Sfintei Fecioare Maria cu hramul "Adormirea Maicii Domnului".

Proiectul a fost elaboarat de arhitectul Ioan Arboareanu din Cluj în colaborare cu ing. Dehelean Maria din Zalău şi a fost executat de echipa maistrului constructor Costaş Florin din Şimleu-Silvaniei, cărora le mulţumim. Construcţia bisericii a costat în total 7.585.250.000 lei vechi din care 2.895.250.000 lei vechi sunt bani primiţi de la Episcopie, iar 4.690.000.000 lei vechi provin din donaţii şi alte surse. Timpul nu îmi permite să dau citire listei tuturor celor care şi-au adus

contribuţia pentru a duce la bun sfârşit aceasta operă sfântă. Un "Mulţumesc!" din inimă le adresăm tuturor celor care de departe sau de aproape ne-au susţinut financiar şi respectăm dorinţa unora ca darul lor făcut Bisericii în taină, să fie cunoscut numai de Dumnezeu, asigurându-i pe toţi de rugăciunile întregii comunităţi. Mulţumim de asemenea Consiliului Judeţean Sălaj, Primăriei Comunei Plopiş pentru ajutorul acordat de-a lungul anilor. Şi nu în ultimul rând, aducem cu recunoştinţă mulţumirile noastre, în chip special, păstorului diecezei noastre, Excelenţa Sa Episcop Dr. Virgil Bercea, care cu o inimă largă de părinte, mereu ne-a încurajat, susţinut şi înţeles. Aceleaşi mulţumiri le aducem şi părintelui Vicar General Florian Gui.

În final, dragi plopişeni, fiţi mândri că aveţi acum o nouă şi minunată biserică, un loc al liniştii şi al rugăciunii comune al tuturor celor care vin de departe sau de aproape. Umpleţi acest loc cu viaţă pentru ca el să fie şi peste o sută sau două sute de ani un loc în care rugăciunea să nu amuţească. Şi să mulţumim Bunului Dumnezeu pentru curajul necesar şi puterea de a aduce la bun sfârşit realizarea acestui lăcaş de cult.

Putem spune – în încheiere – că dorim cu toţii să lăsăm la o parte neînţelegerile din trecut să se pună capăt urii şi duşmăniei şi să trăim în linişte, pace şi bună înţelegere între toţi locuitorii acestei comune.

Pr. Ioan Şanta

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

Simpozion - Simion Bărnuţiu la Zalău

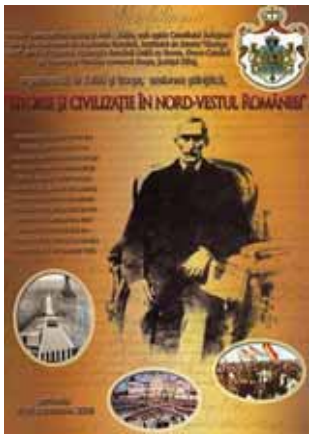

Pe parcursul a două zile, respectiv 9-10 octombrie 2008, s-a desfăşurat sesiunea ştiinţifică "Istorie şi civilizaţie în nord-vestul României", eveniment organizat de Muzeul Judeţean de Istorie şi Artă Zalău, sub egida Consiliului Judeţean Sălaj, în colaborare cu Episcopia Română-Unită cu Roma, Greco-Catolică din Oradea, Academia Română - filiala Cluj şi Institutul de Istorie "George Barițiu" din Cluj-Napoca. Manifestarea a fost dedicată împlinirii a 200 de ani de la naşterea lui Simion Bărnuţiu, celor 160 de ani de la Revoluţia din anul 1848 şi 90 de ani de la realizarea Marii Uniri.

Deschiderea oficială a lucrărilor a avut loc joi, 9 octombrie, în Sala "Avram Iancu" a Primăriei municipiului Zalău. La deschidere a luat cuvântul Elena Musca, directorul Muzeului Judeţean, care a mulţumit tuturor celor care s-au implicat şi au sprijinit organizarea şi desfăşurarea acestui eveniment, după care a luat cuvântul PS Virgil Bercea, Episcopul greco-catolic de Oradea. Preasfinţitul Virgil a subliniat însemnătatea manifestării de la Zalău, prilej de bucurie şi pentru că Simion Bărnuţiu a fost fiu al Bisericii noastre. Prefectul de Sălaj, d-l Andrei Todea, a readus în memoria participanţilor «bucuria de a-l cinsti pe marele Bărnuţiu». Primarul Zalaului, d-l Radu Capilnasiu, a pledat pentru "redobândirea mândriei naţionale", în contextual integrării în Uniunea Europeană. În încheierea momentului oficial de la Sala "Avram Iancu" a vorbit acad. Camil Mureşanu, din Cluj, preşedintele manifestării, despre "Adunarea Naţională de la Blaj. Relatări din presă vremii".

După deschiderea oficială, lucrării sesiunii au continuat la Muzeul Judeţean de Istorie şi Artă din Zalău, pe trei secţiuni - "Simion Bărnuţiu", "Anul revoluţionar 1848" şi "Istorie modernă şi contemporană" - la aceste lucrări participând cu comunicări istorici, profesori, cercetători din Zalău Oradea, Cluj-Napoca, Bocşa, Satu-Mare, Bucureşti, Constanţa, Deva şi Alba-Iulia. În pauză dintre sesiuni a avut loc vernisarea expoziţiei de artă plastică "Urme" a artistului Dan Ştefan. La aceste

lucrări au participat vicarii din Sălaj ai celor două Biserici istorice româneşti: Gheorghe Ţurcaş şi Ioan Ghiurco. Vineri, 10 octombrie, manifestarea a continuat la Bocşa (satul natal a lui Bărnuţiu) unde s-a oficiat de către preoţii greco-catolici un parastas la Centrul Cultural "Simion Bărnuţiu", moment animat de un grup de elevi ai şcolii din localitate cu cântece şi poezii. S-a vizitat cripta unde se găsesc osemintele marelui Simion Bărnuţiu şi au urmat alocuţiuni ale personalităţilor prezente.

Participanţi s-au deplasat la Gorgana, lângă Sînmihaiu Almaşului, unde s-a rostit o rugăciune de către preoţii greco-catolici; au urmat alocuţiunile celor prezenţi şi salutul vice-primarului din localitate. Un grup de copii au cântat cântece patriotice.

Protopop Valer Pârâu

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

Simpozion: 60 de ani de la desfiinţarea BRU

În data de 29 octombrie 2008, Protopopiatul Greco-Catolic Zalău şi Parohia Sfânta Familie Zalău au organizat simpozionul "60 de ani la desfiinţarea Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică din România". Acţiunea care a fost dedicată momentului interzicerii BRU din toamna anului 1948. Au prezentat comunicări: prof. dr. Nicolae Gudea (Cluj), prof. dr. Cornel Grad (Zalău), prof. dr. Ioan F. Pop (Oradea), prof. Nicolae Costruţ (Zalău), prof. Ionel Penea (Cluj), avocat Teodor Vanca (Deva), muzeograf Marin Pop (Zalău), ziaristul Ioan Lupa (Zalău) şi medicii Lucia Ilian şi Liviu Gîrbea (Zalău).

Comunicările au avut loc în sala de conferinţe a bisericii Sfânta Familie, unde au fost prezenţi preoţii Florian Gui - vicar al Episcopiei Greco-Catolice Oradea şi Gheorghe Ţurcaş - vicar foraneu al Silvaniei; din auditoriu prezent au făcut parte preoţi greco-catolici sălăjeni, dascăli, muzeografi, cercetători, istorici, mulţi credincioşi. Simpozionul a fost prefaţat de un film documentar, precum şi cu o expoziţie în care au fost prezentate fotografiile Episcopilor greco-catolici martiri, imagini ce ilustrau momente din timpul activităţii ca Ierarhi, dar şi din perioada detenţiei în închisorile comuniste. Lucrările au fost deschise de Părintele Valer Părău, protopop al Zalăului, după care a urmat salutul Preasfinţiei Sale Virgil Bercea, Episcop greco-catolic de Oradea, rostit de pr. vicar Florian Gui. Părintele vicar foraneu, Gheorghe Ţurcaş, a amintit de înaintaşii săi, preoţii sălăjeni persecutaţi, precum şi de drumul pe care l-a parcurs sfinţia sa, după 1989, în comunităţile greco-catolice reînfiinţate.

Au urmat prezentarea comunicărilor legate de tema simpozionului: prof. dr. Nicolae Gudea, "BRU în perioada martie 1945 - decembrie 1948", prof. dr. Cornel Grad, "Situaţia BRU din nord-vestul Ardealului sub ocupaţia maghiară (1940 - 1948)", prof. dr. Ioan F. Pop, "Naţional şi confesional", prof. Nicolae Costruţ, "BRU din Sălaj în timpul prigonirii comuniste", prof. Ionel Penea, "Arestarea Episcopilor greco-catolici din anul 1948", Teodor Vanca, "Martiri ai terorii comuniste", muzeograf Marin Pop, "Aspecte privind istoria BRU în perioada interbelică până la desfiinţare", Ioan Lupa, "1948 - 2008- două repere istorice în evoluţia seculară a BRU", Liviu Gîrbea, "Previziunea terorii în predicile Episcopului Ioan Suciu" şi Lucia Ilian, "Martor viu al evenimentelor din anul 1948". Au fost momente interesante, cei prezenţi au apreciat conţinutul şi organizarea evenimentului.

Protopop Valer Părău

DEBUT

Psalmii

1. Pentru liniştea sufletelor şi o viaţă desăvârşită,
   Şi să nu ne pedepsească Domnul cu urgie şi necaz,
   Este bine pentru noi toţi ca Psaltirea să fie citită,
   În credinţa noastră adevărată să nu schimbăm macaz.

2. Psalmii sunt liniştea sufletelor şi o faptă îngerească,
   Înfrânând pornirea noastră la patimi, rele şi mânie,
   Şi fiind pavăză, scut şi mângăierea noastră sufletească,
   Aducând între oameni unire, iubire, armonie.

3. Din psalmi învăţăm măreţia bărbăţiei şi a dreptăţii,
   Şi desăvârşirea judecăţii şi rostul înfrânării,
   Pentru că sunt răsplătitorul păcii şi afectivităţii,
   Camaradul prieteniei, alungarea întristării.

4. Psalmii alungă demonii şi sunt mireasma spirituală,
   Aduc ajutorul îngeresc şi trăire cerească,
   Sunt armă pentru teamă de noapte neagră emoţională,
   Şi din inimi de piatră stoarce lacrimi dând pace firească.

5. În psalmi găsim teologia cea desâvârşită şi bună,
   Pentru că fac şi apropierea celor ce stau departe,
   Iar pe oamenii ce-şi poartă vrăjmăşia îi împacă, adună
   Potolesc gălăgia şi valul gândurilor deşarte.

6. Psalmii dezvăluie taine nepătrunse şi secrete,
   În ele găsim ameninţarea judecăţii veşnice
   Fac ca pustiirea să fie locuită fără regrete,
   Iubitorii de Dumnezeu să fie treji, să nu abdice.

7. Psalmii fac să slabească mânia sufletelor păcătoase,
   Ei sunt şi liniştea pentru oboseala şi munca zilei,
   Şi făgăduind mărirea învierii noastre generoase,
   Prezicând venirea lui Cristos în trup, cum a fost scris în file.

Ioan Sauciuc

Biserica din Plopiş, judeţul Sălaj